

DIRVA

Nr. 29

Kovas-March 9, 1962

Cleveland, Ohio

BERLYNAS, ALŽIRAS IR ITALIJA DĖMESIO VERTI ĮTAMPOS TAŠKAI

Šiuo metu pasaulyje nestinga įdomių ir karštų įvykių. Šaltojo karo fone visur verda. Verda Amerikos kontinente Kubai raudonai nusidažius, verda Afrikoje, verda Azijoje. Nuo tokio vi-rimo neatsilieka ir senoji Europa.

Europoje šiuo metu didžiausias dėmesys telkiasi ties trimis taškais. Tai Vokietija su savo Berlyno ir sujungimo problemomis. Tai Prancūzija su 7½ metų Alžiro karu ir iš jo išplau-

kusiomis pasekmėmis. Pagaliau, tai Italija, kurios krikščionys demokratai sumanė sukairinti vyriausybę ir įvykdyti daugiau socialinių reformų, negu iki šiol pajėgė.

Vakaru Vokietija pradeda pastebimai bodėtis nuo 1945 metų tebesitęsiančioms kalboms apie abiejų Vokietijų suvienijimą. O taip pat ir apie Berlyno problemos išsprendimą. Pradedama daugiau ir daugiau bodėtis ir savo auksiniu kancelieriu Konradu Adenaueriu, kurį 86 metų našta vis labiau spaudžia ir kuris mažiau bepajėgia energingai valstybei vadovauti. Taigi patys vokiečiai verda vienu kartą manydami, kad tik K. Adenaueris tegali teisingai išvairuoti, o kitą kartą ir savo ambasadoriaus Maskvoje Dr. Kroll pastangomis rodant savistovumą.

Prancūzija, kaip sakoma, išgyvena pusaštuntų metų skaudžios tragedijos paskutinį aktą. Tas aktas bus dramatiškas, o jo pasėkmės dar labai sunku įžiūrėti. Taigi į Prancūzijos-Alžiro tragedijos užbaigą labai rūpestingai žiūri lygiai Maskva ir lygiai Washingtonas. Jei De Gaulle mano ir Washingtonas pritaria, kad viskas bus gerai, tai ir Maskva turi davinį tikėti, kad ir jai ateity bus geriau, negu iki šiol buvo. Ji taip pat turi davinį, kad į Alžirą tvirčiau įkels koją, negu iki šiol buvo įkėlus.

Italijai socialinių reformų labiau reikia, negu kuriai kitai Europos valstybei. Ar krikščionims demokratams pasiseks susitarti su socialistais ir jas įvykdyti? — įdomiau si ne vien

(Nukelta į 2 psl.)

New Jersey gubernatorius Richard J. Hughes, dalyvavęs suruoštame New Jersey lietuvių Vasario 16 minėjime Kearny, tarp lietuvių. Iš kairės: Stankūnaitė, Šalkauskaitė, gubernatorius Richard J. Hughes, Melynėytė ir Melynienė.

Vytautas Maželis nuotrauka

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

SUNKI TAIKA

Tarp Prancūzijos ir Laikinosios Alžiro Respublikos vyriausybės susitarta, arba teisingiau pasakius, baigiama susitarti, dėl karo paliaubų Alžire.

Nelengva buvo susitarti. Bet didieji sunkumai prasidės tik dabar, kai reikės praktikoje įgyvendinti paliaubas.

Paskutiniu laiku Alžiro sukilėlių vyriausybė mažai beturėjo vilties nugalėti pusę milijono prancūzų armijos. Reikėjo keisti karo metodus, o tai būtų nepopuliariu Vakaruose.

Pagaliam, musulmonų masė nesekė užpakaly sukilėlių. Jaunieji musulmonai, nežinant priešiško Prancūzijai nusistatymo, išauginti prancūziškoje kultūroje, nebuvo pasirodę aukotis, lygiai kaip ir jaunieji europiečiai, save laikę daugiau alžiriečiais, negu prancūzais.

Tad reikėjo derėtis.

Po ilgų derybų, vienai ir kitai pusei darant nuolaidas, buvo susitarta daryti paliaubas, suorganizuoti pereinamąją vyriausybę ir plebiscito keliu atsiklausti gyventojų, ar jie nori prisijungti prie Prancūzijos, ar visai atsiskirti.

Europiečiams baimė keliai kai kurie Alžiro sukilėlių vadovai komunistai, linkę glaudžiau bendradarbiauti su Maskva ir Pekinu, negu su Paryžium.

Visas klausimo svarbumas, kaip liberalams alžiriečiams pavyks nugalėti komunistų įnaučius.

Viena svarbiausių kliūčių paliauboms sudaro OAS (Slaptosios Armijos Organizacija), kuri, sakoma, turinti paruošusi 150,000 gerai ginkluotų vyrų, fanatiškai atsidavusių idėjai, kad Alžiras turįs likti toks, koks buvo.

Senieji kolonialistai daug vilčių deda į šią teroristinę organizaciją. Jos vadas, buvęs gen. Salanas, jiems atrodo išgelbėtoju.

Tačiau OAS nesugrąžins istorijos atgal. Teroristai gali daug užmušinėti, bet negalės visą laiką žudyti.

Po septynerių metų karo Alžire gal įsiviešpataus taika ir Prancūzija savo išteklius ir energiją galės skirti socialinio gyvenimo pagerinimui.

Bet būsimosios dienos abiem pusėms dar bus sunkios.

VILTIES DRAUGIJOS VALDYBA PRANEŠA

Šią savaitę Vilties Draugijos valdyba pradėjo išsiuntinėti visiems Draugijos nariams įstatus, valdybos laišką ir korteles su prašais, kiek kuris narys turi įnašų ir kiek pagal tuos įnašus turi balsų Draugijos reikalus sprendžiant. Kartu siunčiamos ir kortelės naujiems nariams įrašyti.

Valdyba tikisi, kad visi Draugijos nariai atkreips rimtą dėmesį į valdybos laišką keliamus klausimus ir savo atsakymais suteiks naujos pasipirties tolimesniuose mūsų visų užsimojimuose.

Ypatingą dėmesį prašome atkreipti į įstatų straipsnį ir atitinkamai išlyginti savo įnašus, kurie iki šiol dar nebuvo suspėję tai padaryti.

Be to, tenka pastebėti, kad per eilę metų draugijos narių skaičius nei kiek nėra paaugęs. Čia suteikiama geriausia proga padidinti draugijos narių skaičių, kiekvienam nariui toli jį neieškant. Pradėkite nuo savo artimiausių šeimos narių ir pamatysite, gerai susipažinę su įstatais, kaip galima pakelti ne tik pačios Draugijos svorį, bet ir Jūsų pačių įtaką Draugijos reikaluose.

Valdybos ypatingas dėmesys taip pat kreipiamas į ALT Sąjungos skyrius, kurių įnašai, bent iki šiol, buvo kartais diametraliai priešingi jų statomiems reikalavimams tiek Vilties Draugijai, tiek tos Draugijos leidžiamai Dirvai. Valdyba tikisi, kad visi šie klausimai teigiamai išsispres, ALT S-gos skyriams rimtai apsvačius ne tik savo, kaip organizacijos svorį, sprendžiant ir svarstant Vilties Draugijos reikalus, bet ir savo narius paraginant, kad nė vienas neliktų be Vilties Draugijos pažymėjimo.

Vilties Draugijos narių pažymėjimai bus pradėti palaipsniui siuntinėti nariams, gavus atsakymus ir patvirtinus valdybos įregistruotą įnašų dydį.

NIKITA CHRUŠČIOVAS: KĄ PAMIRŠAU PASAKYTI KOMPARTIJOS XXII SUVAŽIAVIMUI

Didžiai pavargęs nuo daugybės darbo besiruošiant 22-jam TSKP suvažiavimui ir nuo pareigų, kurias tuo pačiu metu jam teko atlikti, kaip vyriausybės galvai, N. S. Chruščiovas giliai užmigo. Užmigo ir sapnavo, kad jis sušaukė nepaprastą posuvažiaviminį partijos aktyvą ir, pasakė šią kalbą. Amerikos Darbininkijos Sąjungos, tai yra, visų profesinių sąjungų federacijos (AFL-CIO) biuletenio Free Trade Union News redakcija tą "sapnavotą kalbą" surašė ir paskelbė 1962 metų sausio mėnesį. Čia perspausdinamas jos vertimas.

DRAUGAI! Ačiū jums iš visos širdies, kad šiandien čia susirinkote. Tai nepaprasta istorinė proga. Mūsų suvažiavime pereitą spalio mėnesį delegatų kalbos pasižymėjo jėga, energija, aukštu pricipingumu, taikumu ir trūkumų netoleravimu. Visi kalbėtojai vieningai pritarė centro komiteto politinei linijai ir praktinei veiklai. Daugelis draugų kėlė mane į aukštybes. Bet galiu jums tik pakartoti, ką sakiau ir suvažiavime: visi nuopelnai priklauso partijai ir tarybinei liaudžiai.

Nors kalbėjau suvažiavime gana ilgai, visgi praleidau kai kurių svarbių dalykų. Leiskit man, brangieji draugai, pakalbėti su jumis atvirai ir pilnai apie dalykus, kuriuos pamiršau aptarti

22-jame suvažiavime. Man rūpi pašalinti visas pavojingas asmenų kulto poskonio liekanas. Draugai, leiskit man pakartoti, ką jau sakiau 22-jame suvažiavime: Mes turime pašalinti visas tas liekanas, nes tai yra kliūtys Tarybų Sąjungos laimėjimams, kurie, kaip tekanti saulė, nušviečia tikrąjį kelią kitoms tautoms pasiekti teisingiausios visuomeninės santvarkos pergalę istoriškai trumpiausiu laiko tarpu.

Visa teisybė

Atkaklūs ir nešvarūs atvirieji ar slaptieji mūsų didžios partijos ir komunizmo priešai sako, kad Chruščiovas nedrįsta pasakyti visos teisybės apie savo paties vaidmenį Stalino asmens kulto išugdytyme. Šiandien aš turiu staigmeną kapitalizmo apologetams ir imperializmo liokajams. Aš jiems parodysiu, kad aš nebijau teisybės. Tie iš jūsų, kurie buvot delegatai mūsų istoriniame spalio suvažiavime, svarsčiuosime asmenybės kultą ir jo nusikaltimus prieš mūsų partiją ir daugelį mūsų ištikimų ir gerbiamų draugų, galės būti irgi nustebinti ir, tikiuos, patenkinti.

Tie iš jūsų, kurie buvot suvažiavime, tikrai prisiminsit, kad aš tenai pasakiau: "Stalino nebėra gyvųjų tarpe, bet mums atrodo, kad reikia pasmerkti tuos gėdingus vadovavimo metodus, kurie klestėjo asmens kulto atmosferoje... Skirtumas tarp marksistinių-leninistinių ir visų kitų politinių partijų ir yra tas, kad komunistai nesvyruoja, bet drąsiai iškelia ir šalina trūkumus ir ydas iš savo veiklos. Kritika, net ir aštriausia, padeda mūsų pažangai". Kai aš tą sakiau, nelemtu būdu pamiršau pasakyti delegatams, kaip as-

mens kultas buvo apsmėjęs mus visus. Taip, jis buvo apsmėjęs ir Chruščiovą taip pat, kaip jūs tučiuojau pamatysit iš to, ką aš rašiau apie Staliną savo brošiūroje, išleistojo jo 70-jo gimtadienio proga 1950 metais. Leiskit man tiksliai pasakyti, ką aš tenai tada rašiau:

"Milijonai žmonių kreipia giliausius meilės ir pagarbos jausmus į draugą Staliną, kuris su Leninu sukūrė didžiąją bolševikų Partiją ir mūsų socialistinę valstybę, praturtino marksistinę-leninistinę teoriją ir iškėlė ją į naują, aukštesnį lygį.

"Draugas Stalinas, mūsų partijos genijus, vadas ir mokytojas, patvirtino ir išvystė Lenino teoriją, kad socializmo pergalė galima vienoje šalyje... Socializmo pergalę gavo išraišką mūsų naujoji konstitucijoje, kurią TSRS tautos teisingai vadina Stalino konstitucija...

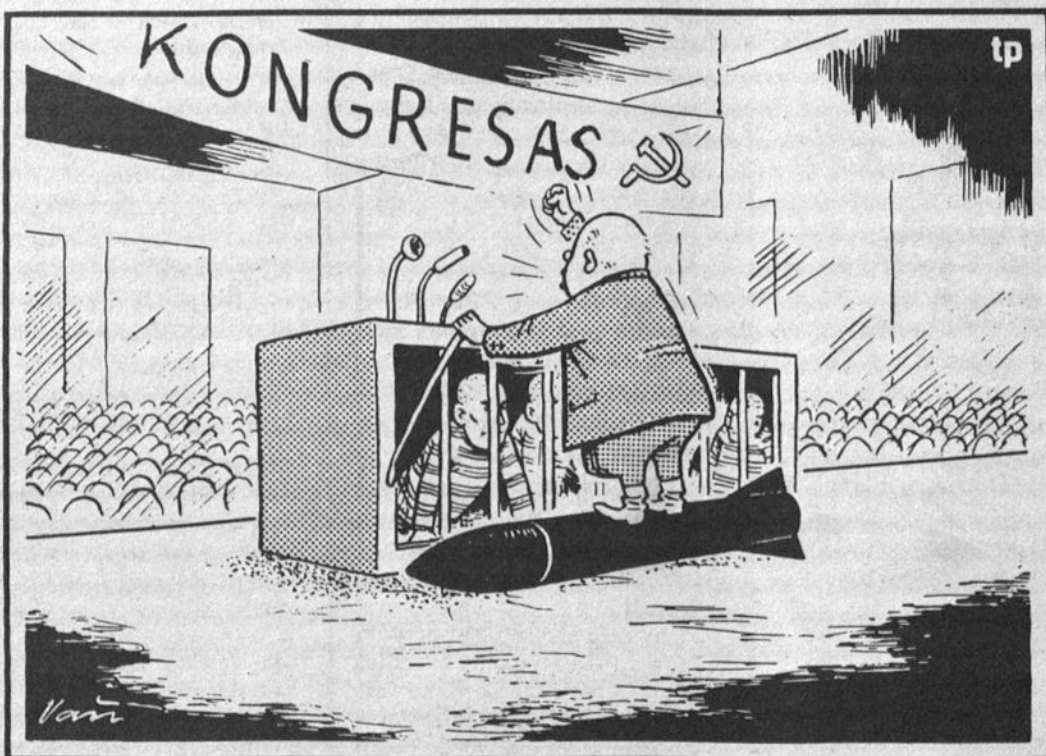
"Draugas Stalinas ypatingai pasitarnavo tuo, kad aršioje kovoje prieš liaudies priešus — menševikus, eserų, trockistus, zinovjovininkus, bucharininkus ir buržuazinius nacionalistus — jis išlaikė Lenino mokslo grynumą ir vienybę bei geležinį solidarumą mūsų partijos gretose...

"Tarybinė liaudis savo laimėjimus kovoje už komunizmą, mūsų daugiatautinių valstybės statyboje, neatskiriama jungia su nemirtingojo Lenino vardu ir vardu didžiojo Lenino darbų tęsėjo, draugo Stalino. Draugo Stalino vardas yra simbolis visų tarybinės liaudies pasiektų pergalų ir vėliava kovos, kurią veda darbo žmonės visam pasauliui prieš kapitalistinę vergiją ir nacionalinę priepauidą, už taiką ir socializmą...

"Štai kodėl mūsų šalies žmonės, su neišsakomu švelnumu ir sūniška meile, vadina didįjį Staliną savo tėvu, genijumi, didžiuoju vadu ir mokytoju...

"Stalino industrializacijos politikos sėkmingo įvykdymo dėka, mūsų šalis tapo pirmą eilę pramonės galybė.

(Nukelta į 3 psl.)

- Mes kovojame su kolonializmu, imperializmu ir militarizmu...

MŪŠIS, KURIS GALĖJO NULEMTI II PASAULINĮ KARĄ...

(4)

10,000 G.I. PASIDAVĖ IŠKĖLĘ RANKAS

Apie 3 val. ryto pulkininkas William Roberts prisistatė pas generolą Troy Middleton.

--Bastogne mūšis jau prasi-dėjo.

Ir jis paaiškino, kaip dviejose pasipriešinimo vietose, kurias gynė Rase ir Harper taktinės grupės, baigiančios priešo pa-imti.

--Kiek grupių galite sudary-ti?

--Tris, -- atsakė Roberts.

--Jūs tuojau užimsite šias tris pozicijas ir sulauksite priešo.

Gen. Middleton žemėlapyje pa-rodė vieną miestelį už 8 km. Į šiaurę, kitą rytuose kelyje į Saint-Vith, ir trečią pietuose Wiltz kryptimi, sudarant pusratą aplink Bastogne.

--Vykdykite greitai. Ir atsi-minkit, kad reikia bet kokia kaina laikytis.

Bastogne gynimas tokiu būdu buvo pradėtas organizuoti. Buvo pats laikas. Nes pirmoji užtvāra, kurią laikė Rose grupė, jau buvo pralaužta. Antroji grupė, vadovaujama Harperio, laukė ne-rimaudama puolimo. Iš pirmo-sios grupės išlikę kariai jun-gėsi prie Harper pasakodami bai-sias istorijas apie nesuskaitomus vokiečių tankus.

Naktį atėjus Panteros ir Tig-rai visa jėga pradėjo smogti.

BERLYNAS, ALŽIRAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

patys italai. Socialistai ma-no, kad jie iš to tik susi-kraus didesnę politinį kapi-talą ir po to ateis krikščio-nių demokratų pralaimėji-mo dienos. O jei tai ateis — Italijos laukia naujos kai-rėjimo ir netikrumo laiko-tarpis.

• Argentinoje, ryšium su vykstančiais rinkimais, jau-ciamos revoliucinės nuotai-kos ir laukiama, kad gali-įvykti perversmas Tarp da-bartines Argentino civilinės ir karinės vadovybės tebė-ra didelė įtampa. Kaip ži-nia, karinė vadovybė, kietai paspaudusi, privertė nu-traukti santykius su Kuba, nors vyriausybė vykusioje Amerikos Valstybių Orga-nizacijų konferencijoje ir priešingai laikėsi. Esant to-kiai trinciai lengviau kelia galvas ir peronistai, kurių įtaka krašte tebejauciama ir kurie tebeturi vilčių grįž-ti į valdžią.

• Prancūzijos-Alžiro karo užbaigimo derybos įėjusios į paskutinę fazę, daugiau aptariant smulkmenas, kad sutartį paskelbus neįvyktų chaosas ir dar didesnės skerdynės, negu dabar vyk-do slaptoji karinė organizaci-ja. Pasitarimai vyksta prie Prancūzijos-Šveicarijos sienos, didelėje apsaugoje.

• Burmoje, po įvykdyto perversmo, įsitvirtina gen. Ne Vien. Jo valdžia būsian-ti iki naujos konstitucijos priėmimo. Esą, jo pervers-mas buvo būtinas, kad Bur-moje neįvyktų tai, kas da-bar vyksta Laose ir Viet-name.

• Ponia Kennedienė, vyk-dama į Indiją, pakeliui su-sistos Romoje ir bus priimta popiežiaus Jono.

• Chruščiovo-Kennedy te-levizijos debatai nukeliami vėlesniam laikui. Greičiausia rudenį, jei iš viso jie įvyks. Dabar diskutuoti, kaip mano Chruščiovas, nėra ge-ros aplinkos. Ją sugadinusi JAV paskelbdama būsimus atominius bandymus.

• Plieno gamintojų ir darbininkų atstovų derybos dėl naujos sutarties sudary-mo vėl prasidėsiančios, nors buvo skelbta, kad atidėtos iki gegužės mėn. Kadangi plieno gamybiniai reikalai labai rūpi JAV vyriausybei, prezidentas Kennedy para-gino derybas atnaujinti.

Puolimas buvo toks staigus, kad tik trys Shermanai spėjo stoti pozicijon ir per kelias minutes buvo nutildyti. Vokiečių sviedi-niai sudaužė amerikiečių half-trackus ir šarvuotus automobi-lius.

Antroji užtvāra buvo pralauž-ta ir likusieji G. I. pasitraukė keliuose išlikusiuose automo-biliuose.

Nusivylimas, kuris buvo apė-męs amerikiečius pirmose li-nijose, užkretė ir Bastogne gy-tis.

zikuodami būti geru vokiečių aviacijai taikiniu. Bet jie skubė-jo, kad dar prieš auštant pa-siektų Bastogne.

Kita kolona, iš priešingos pu-sės, taip pat judėjo į Bastogne, Priekiniame šarvuotame au-tomobily sėdėjo generolas Fritz Bayerlein, Panzer Lehr divizi-jos vadas.

Ardenų mūšis vyko didžiausioj betvarkė ir nė viena pusė ne-žinojo, kokia yra tikra padė-tis.

Apsupti vokiečių, amerikiečiai kareiviai įšalusioj žemėj miške kasėsi apkasus.

nėjus. Miesto gatvės buvo pri-pildytos kareiviais, patrankomis ir tankais, besitraukiančiais nuo priešo. Kareiviai, suodinais nuo parako dūmų veidais ir išvargę, kalbėjo apie pralaimėjimą. Rytuose, sakė jie, matosi tik tan-kai, tankai...

Už keletos kilometrų, į vaka-rus nuo Bastogne, dėl užkimo kelio stoviniudamas važiavo ge-nerolas Matthew Ridgway, 18-to orinio korpo vadas, kuris dar tą rytą buvo Anglijoje. Nusileidęs Reimse, jis sužinojo, kad dvi jo divizijos jau pakelyje į Ardenus. Niekas nežinojo kas tikrai de-dasi, bet kad amerikiečiai neti-kėtos atakos baigiami sutriuš-kinti.

Tokia situacija patiko Ridgway, kuris mėgo kautis. Jis jau pa-ruošė puolimo planą. Jo teorija buvo paprasta: "Jei esi parmuš-tas žemėn, greičiau pasikelk ir muškis. Kitaip būsi likviduo-tas."

Užpakaly Ridgway važiavo 380 nedengtų sunkvežimių, kuriuose sėdėjo 11,000 vyrų iš 101-os orinės divizijos. Jie taip pat skubėjo į Bastogne. Nežiūrint, kad naktis buvo šviesi, jie va-žiavo su pilnom šviesom, ri-

Gruodžio 19 rytą pulk. Des-cheneaux pulkas pradėjo puolimą Schoenbergo kryptimi, kad išsi-veržus iš apsupimo. Priekinė kuopa išėjo iš miško ir perėjo kalvą. Keturi vokiečių tankai, pasirodę iš rytu, pastebėjo pa-sisilėpusius miške batalionus. Jų patrankos pradėjo šaudyti, api-pildamos amerikiečius šrapne-lių lietuimi.

G. I. bėgo pasislėpti nedide-liame slėnyje prie kalvos. Bet vos tik jie pajudėjo, pasirodė nau-ji vokiečių tankai, lydimi pėsti-ninkų. Apsuptiems amerikiečių kareiviams tebuvo viena išeitis gulti žemėn ir melstis. Sunkusis kulkosvaidis ir bazuka, kurie dar buvo likę amerikiečiams, iš karto buvo nutildyti. Amerikiečiai pėstininkai dar bandė iš savo in-dividualinių ginklų gintis, bet pa-dėtis buvo beviltiška. Paskui vie-nas G. I. iškėlęs baltą nosinę pradėjo palengva artėti prie vo-kiečių tankų. Šaudymas sustojo ir kiti G. I. pasikėlė išskeltom rankom.

3 val. 30 min. po pietų prie Schnee Eifel aiškėjo pasekmės. Daugiau kaip 10,00 amerikiečių kareivių buvo apsupti kelių kvadratinį kilometrų miškely-

je. Descheneaux pulkas buvo tik per vieną kilometrą nuo savo tikslo. Jaunas pulkininkas su sa-vo štabo karininkais gulėjo pri-sispaudęs duobėje, miško pa-krastyje. Tuo metu šiaurėje pa-sigirdo naujų tankų ūžesys. Ka-reivius apėmė vilties kibirkštė-lė, gal tai amerikiečių tankai, kuriems pavyko pralaužti li-niją. Bet kai jie pasirodė ant kalvos, net ir tokiam nuotoly, jie buvo per daug dideli, kad bū-tų amerikiečių.

Vokiečių tankai pradėjo apšau-dyti mišką. Griūdami medžiai palaidojo tūkstančius nuo svie-dinių sudraskytų amerikiečių.

Descheneaux atsiskuko į savo karininkus:

--Aš netiklu į garbės kauty-nes, jei tai nieko neduoda. Aš manau, kad mums nėra kitos išeities, kaip pasiduoti.

Visi karininkai pritarė. Tada vienas leitenantas pasikėlė:

--Ar norite, kad aš neščiau baltą vėliavą?

Descheneaux linktelėjo galva. Leitenantas pasirinko vieną kareivį, mokantį vokiškai, ir iš-kėlęs baltą vėliavą nuėjo į priešo pozicijas. Tuo metu Descheneaux davė kareiviams įsakymą sunai-kinti visus ginklus.

Amerikiečiai šimtais pradėjo ištisi iš miško iškėlę rankas, eidami pro gerai ginkluotus ir pilnus entuziazmo vokiečių grenadierius.

Schnee Eifel tragedija buvo baigta. Aštuoni tūkstančiai, o gal ir dešimt, nes mūšyje vykusį betvarkė neleido suskaičiuoti, amerikiečių pasidavė į vokiečių nelaisvę.

Po Bataano tai buvo didžiausias masinis amerikiečių pasi-davimas nelaisvėn.

Generaliniame štabe Vielsal-me generolui Jones padavė tele-gramą iš Middletono. Jis per-skaitė ir numetė ant stalo. Joks maisto, vaistų ir municijos pa-keetas nebuvo iš oro išmestas ap-gulėtiems amerikiečių karei-viams. Jones sužinojo, kad viskas prarasta: du pulkai ir sūnus.

Tuo metu Eisenhoweris artėjo prie Verduno, kur buvo paskyręs pasimatymą armijos vadams. Vi-są kelionės laiką Eisenhoweris nenustojė galvojęs apie Ardenų ofensyvą. Užfrontę buvo apėmusi panika. Jo saugumo tarnyba dar šį rytą įspėjo, kad vyktų šarvuotame automobilyje, nes Skorzeny pasiuntęs savo vyrus, apsiren-gusius G. I. uniformose, kad jį nužudytų.

Penki vokiečių parašutininkai buvo pastebėti prie Epernay. Ma-noma, kad jie vyko į Paryžių.

11 val. Eisenhoweris įžengė į konferencijos salę. Visi buvo su-sirūpinusiais veidais.

--Dabartinę situaciją neturime laikyti katastrofa. Tad apie šį stalą aš noriu matyti besišypsan-čius veidus.

Pirmasis nusišypsojo Patto-nas, parodydamas savo mažus, nešvarius dantis.

Apsvarsčius padėtį, Pattonui buvo duotas įsakymas su savo di-vizijom pajudėti į Liuksemburgą ir pradėti puolimą.

Tuo metu Ardenuose pusė mi-lijono amerikiečių nepasitikėjo vienas kitu. Slaptažodžiai ir at-pažinimo ženklai nustojo reikš-mės. Galima buvo laikyti tikru amerikiečiu tik tą, kuris žinojo, kaip vadinas Pensilvanijos sos-tinė, kokia yra paskutinioji Ce-cil B. de Mille filmas, ar kas yra lengvojo svorio bokso čempionas. Kiekvienoje kryžkelėje karinė policija stabdydavo automobilius ir tardydavo keleivius. M. P. turėjo savotišką malonumą su-laikyti generolus ir juos tardyti. Nes buvo žinių, kad vokiečiai važinėja persirengę amerikiečių generolais. Ejo gandai, kad prie Paryžiaus Skorzeny parašutais nuleido savo vyrus, apgungus kunigaigis ir vienuoliais, kurie tu-rėjo pagrobti gen. Eisenhowerį.

Bastogne mieste padėtis buvo beviltiška. Pagalbos vis dar ne-buvo. Vokiečiai kelyje perėmė 53 amerikiečių sunkvežimius ir 15 jeepų.

Manteuffel, kuris galvojo, kad Bastogne apylinkė paversta ne-paimama tvirtove, neiššovęs nė vieno šūvio paėmė Saint-Hubert miestelį.

Tuo metu šiaurėje kur pradėjo vadovauti Montgomery, vokiečiai bandė prie Elsenborn surasti silpnesnę vietą. Montgomery pa-skyrimas vadovauti frontui įnešė pasitikėjimą amerikiečių karei-vių tarpe. Dauguma karininkų

(išskyrus generolus) buvo paten-kinti, kad toks karo veteranas pa-šauktas atstatyti tvarką. Ir G. I. vėl atgavo drąsą, matydami maršalą be palydovų su savo

tradicine raudona berete ir pa-rašutininko švarku lankant po-pašauktas atstatyti tvarką. Ir G. I. vėl atgavo drąsą, matydami sitikėjimo?

(Bus daugiau)

GREETINGS and BEST WISHES
to All the Lithuanian People
On Your National Holiday

**RICHARD M.
BROWN**

CANDIDATE FOR
STATE AUDITOR
REPUBLICAN NOMINATION
Primary May 8, 1962

GREETINGS and BEST WISHES
to All the Lithuanian People

**JOHN J.
GALLAGHER**
CANDIDATE FOR
LIEUTENANT GOVERNOR
Democratic Primary May 8, 1962

CleveLoans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

LET US
HELP
YOU

71 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

Cosmos Parcels Express Corp.

Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame įgalioti VNESPOLYTORG testis siuntinių siuntimą, ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai.

Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t.t.) labai prienamomis kainomis.

Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus.

NEW YORK 2, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN II, N.Y., 370 Union Ave., Tel. EV 4-4952
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau. Tel. TO 7-1575

CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted St. — Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994

SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 525 W. Girard Ave. Tel. WA 2-4035

WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. PLAZA 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W. Tel. GL 8-2256

PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. — Tel. VI 1-5355

ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. — Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Club Blvd.

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sek-madieniais.

BOSTON 18, Mass. 271 Shawmut Ave Tel. LI 2-1767
BUFFALO 6, N. Y. --332 Fillmore Ave., Tel. TL 6-2674

HARTFORD, Conn. -- 132 Franklin Ave., Tel. CH 6-4724

MY SINCERE GREETINGS
to All the Lithuanian People

**JOHN A.
DEMER**

CANDIDATE FOR
JUDGE
COMMON PLEAS COURT
Democratic Primary May 8, 1962

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, J. Čiuberkis, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Tyrimų prasmė

Šiandien spausdiname vertimą Chruščiovo "susapnuotos kalbos", pavadintos "Ką pamiršau pasakyti 22-jam suvažiavimui". Nors iš tikrųjų Chruščiovas tokios kalbos niekad nepasakė ir, turbūt, nepasakys, bet ji atsako į klausimą, kurio Chruščiovas vengia. Į klausimą — o ką gi pats veikei, kai Stalinas siautėjo?

Čia, kaip ant delno atskleidžiama, kad visokių kaltybių suvertimas vien ant nebegyvos Stalino galvos yra tik akiplėšiškas išsisukinėjimas, ir kad iš tiesų blogio šaknys buvo ir yra įsikėrusios ne vien Stalino asmeny, o visoj jos sukurtaj sistemoj.

Šitoks atskleidimas, taip akivaizdžiai įrodytas ne kieno kito, o paties Chruščiovo t i k r a i pasakytais žodžiais, yra tvirtas smūgis ginčė prieš komunistų prisigerinimus viešajai pasaulio nuomonei. Tokį smūgį suduoti galėjo būti įmanoma tik dėka rūpestingų ir sistemingų studijų, tik dėka to, kad yra kas seka, registruoja, atrunka dokumentus, liudijančius, kas kada ir ką bolševikų darė ir sakė.

Mes, lietuviai, irgi esam tokio paties ginčo bei kovos verpete su bolševikiniais kvilingais Lietuvoje. Savo veiksmams bei pareiškimais tie kvilingai jau yra davę mums puikių ginklų, kuriais galima ne tik kietai atsikirsti prieš jų "sireniškas dainužes", bet ir smogti taip, kad daugelis tų "dainužių" turėtų gėdingai nūtilti. Tik mažai tokių ginklų susirenkame, dar mažiau jų parengiam taip, kad jie būtų tinkami progai pasitaikius pavaruoti. Nes mūsų dėmesio didžiuma vis dar tebėra nukreipta į rezolucijas, į delegacijas, į viešus žygius, reikalavimus, ir labai maža kas teįvertinam reikalą kruopščiai sekti, registruoti ir vertinti, kas Lietuvoje darosi, ir ką Lietuvos prievartautojai daro. Savo laiku teko nusiskusti, kad organas, kuriam upač derėjo nuo pat karo pabaigos visomis jėgomis įsirausti visų pirma į Lietuvos būklės tyrimo darbą, nekrepė į jį reikiama dėmesio, nors ir atrodė turįs gana geras tam sąlygas. Prieš keletą metų susidariusi Lietuvos Nepriklausomybės Tarka kaip tik dėl to Lietuvos būklės stebėjimo ir tyrimo uždavinį užsibrėžė, kaip svarbiausį, pirmutinį ir pagrindinį. Bet ir ji nesusilaikė iš visuomenės, bet ir palankiausių savo rėmėjų, pakankamai paramos t a m uždaviniui atlikti.

Tas darbas vyksta ne gatvėse, ne salėse, ne susirinkimuose, ne laikraščiuose, nei ne delegacijose pas senatorius ar prezidentus. Jis turėtų vykti tik prie rašomo stalo, prie dokumentų lentynų, prie kortelių stalčių, prie fotostatinių ir skaičiavimo mašinėlių, tik vėliau ir prie rašomųjų mašinėlių. Jam nereikia minių, bet jam reikia bent keleto ar keliųolikos į v a i r i ū sričių specialistų, galinčių skirti tam darbiui savo supratimą ir l a i k ą. Ar reikia aiškinti, kad tai neįmanoma, be to, kas bolševikų teisingai vadinama materialine baze?

Štai čia ir reikia atžymėti, kad mūsų visuomenė, tikra to žodžio prasme "be įsitikinimų skirtumų", ligi šiol pasirodė esanti nepaslinki padėti tai būtinai materialinei bazei sudaryti. Nes tas neskambas, tas viešai nesišvaistas uždavinys daugumai kažkodėl neatrodo pakankamai patrauklus, ir jo svarba neatrodo pakankamai didelė.

Nestinga viešai regimų bandymų, kaip sakoma, "paikyti Lietuvos klausimą gyvą". Pasiginčijam dėl jų tikslingumo, pasiginčijam dėl jų organizavimo kelių ir būdų, bet daugumas visgi ramina, kad, pagaliau, gerai jau bent tas, kad k a s n o r s daroma.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, štai, išleido Laisvės Kovotojų Dainas, kaip laikinį paminklą prieš apie 10 metų be laimėjimo pasibaigusiai daliai didvyriškos kovos dėl Lietuvos laisvės. Gražus ir reikalingas darbas. Bet tai yra greičiau moralinės prievolės atlikimas praeičiai, negu žingsnis ar bent rengimasis žingsniui į ateitį. Kodėl gi tad LNF turimų lėšų dalį paskyrė tokio pobūdžio darbui, vietoj skyręs ją Lietuvos būklės tyrimo darbiui tęsti ir gilinti? Turbūt tik todėl, kad mes visi privertėm daryti k a n o r s, kas viešai matoma, todėl "suprantamiau atrodo".

Čia turėtumėm atkreipti dėmesį į vieną, gana kukliai pareikštą, todėl ir pabrėžtiną viltį, kad visuomenė, parodydama daugiau dėmesio tam leidiniui, prisidės ne tik prie buvusiai kovai paminklo kūrimo, bet ir prie tolesnio tos kovos tęsimo. Nes grįžtančios į LNF lėšos skiriamos tolesniems tos kovos veiksmams. Tarp ko kita, LNF yra nusistatęs Laisvės Kovų Dainų leidinį padovanoti kiekvienam, kas skirs bent 10 dolerių auką tolesniems mūsų kovos "užfrontės" padėties tyrimams tęsti, tobulinti ir gilinti.

Amerikiečių darbininkijos organizacijos smūgis į vieną iš jautriausių kompartijos skaudulių yra rūpestingų, kruopščių studijų pasekmė. Sveikintina, kad kaip tik darbininkijos organizacija, matyt, yra supratusi tokių tyrimų ir studijų reikšmę ir skiria tam gana rimtų pajėgų bei priemonių. Ryžkimės ir mes padaryti viską, ko reikia, kad ir mūsų kovoj smūgiai būtų svarūs. V. R.

NIKITA CHRUŠČIOVAS: KĄ PAMIRŠAU PASAKYTI KOMPARTIJOS XXII SUVAŽIAVIMUI

(Atkelta iš 1 psl.)

"Stalininės žemės ūkio kolektyvizacijos politikos pergalė davė tai, kad tapo sunaikinta buožia, gausiausia išnaudotojų klasė.

"Už visus tuos laimėjimus Ukrainos liaudis, kaip ir viso Tarybų Sąjungos žmonės, yra skolinga bolševikų partijai, yra skolinga partijos ir liaudies vadui, didžiajam Stalinui...

"Galinga draugiškumo Stalinui jėga žmonėse ypatingai pasireiškė didžiojo tėvyninio karo metu...

"Tarybų Sąjungos dėka, draugo Stalino dėka, Vengrijos, Rumunijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Bulgarijos ir Albanijos liaudys stoji į socializmo statybos kelio... ir atsiremamos Lenino - Stalino proletarinio internacionalizmo dėsnui, jos užtikrina savo laisvę ir nepriklausomybę...

"Šiandien didžiosios Tarybų Sąjungos tautos ir visa pažangioji žmonija iš visos širdies sveikina mūsų mylimąjį didįjį Staliną, nepauidinamos tautu draugystės įkvėpėją.

"Šlovė tau, mūsų brangusis tėve, išmintingasis mokytoja, partijos, tarybinės liaudies ir viso pasaulio darbo žmonių genijau ir vade, drauge Stalinai".

Brangūs draugai! Aš mačiau, kad mano skaitymas daugeliui jūsų užmėgė kvapą. Aš užtikrinu jus, kad ši brošiūra nėra buržuazinis falsifikatas. Nors ji buvo išleista Valstybinės politinės literatūros leidyklos Maskvoje, jūs galbūt dabar nebepajėgtumėt gauti šio mano istorinio įnašo į asmens kulto išplatimą mūsų šaly. Aš užtikrinu jus, kaip ištikimas bolševikas, užima aukščiausią vietą partijos vadovybėje, kad tai aš parašiau kiekvieną tos brošiūros žodį. Mano odė Stalinui jo 70-tosios gimimo dienos proga, kurią mes įsakėm visoms tarybinėms tautoms švęsti giliausiu džiaugsmingu, turbūt yra mano pilnintiniausia ir uoliausia asmens kulto palaikymo išraiška. Net beveik aštuoneri metai po jo mirties, dabar, kai Stalinas tapo iškeltas iš kapo ir vėl palaidotas, tebematau, koks sėkmingas buvo mano pasireiškimas asmens kulto skleidime.

Draugai, turiu jums pasakyti, kad mano brošiūra, ta šlovės giesmė asmens kultui ir paramos skatinimas tam pačiam Stalinui, kurį mes ką tik nukeldinom nuo paaugstinimų ir nužeminom, pašalindami jį nuo nemirtingojo Lenino palaikų, nebuvo vien tik momentinis perdėtų pagyrų išsiveržimas gimtadienio proga. Tai buvo, kaip aš tuojau įrodysiu, greičiau tęsinys ir esminė išvada mano gilaus atsidavimo ir nepaliauamo asmens kulto kėlimo per visą laiką mano kilimo į partijos vadovybės viršūnes.

Šiandien, po istorinių įvykių ir didžiųjų pasikeitimų, įvykusių nuo 20-tojo suvažiavimo, aš galiu jums drąsiai pasakyti, kad aš taip pat pamiršau jums priminti savo jaudinančią kalbą aštuntajame nepaprastajame Tarybų suvažiavime 1936 metų gruodžio mėnesį. Tada, energingai ir autoritetingai aš pabrėžiau:

"Mūsų partija pergalingai vedė ir veda darbininkų klasę, kadangi jos priešakyje stovėjo žmonių genijus Leninas, kadangi dabar mūsų partijai vadovauja šviesusis Stalinas... Pilietinio karo metu Stalinas buvo visur, kur tik padėtis suvyrudavo, o kur jis pasirodydavo, tenai visada pergalė būdavo armijos ir revoliucijos pusėj. Stalinas, jo genialumas ir jo valia yra pažįstami mums visiems, kiekvienam mūsų šalies darbininkui, kadangi nėra nei vieno užsimojimo, skirto sustiprinti mūsų tėvynės galybę bei socialistinei gerovei, kuris nebūtų buvęs įkvėptas draugo Stalino... Mes žinom, draugai, kieno yra nuopelnai mūsų pergalėse. Nuopelnai yra mūsų vado, draugo Stalino... Kad ši žudikų ir niekšų gauja, kurios nusikaltimai neturi sau pavyzdžio istorijoje, tapo taip greit išaiškinta ir

sunaikinta, už tai esam skolingi visų pirma draugui Stalinui... Draugo Stalino genijus užtikrina pergalę partijai ir visai mūsų šalies darbininkijai".

Esu tikras, kad draugas Mikojanas prisimins, kaip jis kartu su Kuusineniu, šverniku, Malenkovu, Molotovu ir Kaganovičium smarkiai man plojo, kai aš, po Tuchačevskio ir kitų įžymiųjų mūsų Raudonosios Armijos vadų sušaudymo, kalbėjau 1937 metų gruodžio mėnesį:

"Prisiekiu, kad nesitrauksiu nė žingsnio nuo mūsų lenininės - stalininės partijos, nuo mūsų didžiojo Stalino vedamos linijos... Aš kviečiu visus tvirčiau suglaudinti gretas, elgtis griežtai ir negailestingai su darbo žmonių klasės priešais, su liaudies priešais — su tomis puvenomis, su tomis piktžolėmis mūsų tarybinėje žemėje, tais išdavikais... ir su visokiais kitokiais niekšais... Tiems, kurie prekiaavo mūsų darbo žmonių klasės krauju, nuplėšė kaukę mūsų čekistai, mūsų Vidaus Reikalų Liaudies Komisariato organai, vadovaujami draugo N. I. Ježovo... Mes sutrumpėm tuos niekšus į dulkes. Draugai, aš kviečiu jus sustiprinti sąvijoje neapykantą priešams. Parodykim daugiau meilės mūsų bolševikų partijai, mūsų vadui, didžiajam Stalinui".

O, tas kriminalinis išsigimėlis Ježovas! Jo vardas yra simbolis nelemčiausių, žiauriausių, sadistiškiausių nusikaltimų prieš tarybinį liaudį. Tai Ježovas ir jo agentai, ką mes iš tikrųjų privalejom visada smerkti ir bausti.

Leiskit, man, draugai, tęsti ir toliau askleidinėti uždara mūsų partijos istorijos knygą. Aštuonioliktajame mūsų suvažiavime, 1939 metų kovo mėnesį, kai nacių ir fascištų žvėrys rengė pamatus Stalino-Hitlerio sutarčiai pasidalinti Lenkiją ir Pabaltijį ir pradėti II pasaulinį karą, aš jaudinau delegatus, paties Stalino akivaizdoje ir su jo pritarimu iškilmingai skelbdamas, kad:

"Kiekvienas bolševikas, kiekvienas darbininkas, kiekvienas mūsų tarybinės šalies pilietis aiškiai žino, kad už sėkmingą ir pergalingą sužlugdymą fašistinių agentų — visų tų niekšingų trockistų, bucharininkų ir buržuazinių nacionalistų — mes visų pirma esam skolingi asmeniškai mūsų vadui, didžiajam Stalinui... Ukrainos bolševikų meilėje draugui Stalinui atsispindi visos Ukrainos liaudies neribotos pasitikėjimas ir meilė didžiajam Stalinui..."

Aš atsiprašau, mano brangūs draugai, kad pamiršau pacituoti tą savo kalbą smerkdamas asmens kultą 22-jam suvažiavime. Anuomet daugybė įžymių mūsų partijos narių ir valstybės vyrų buvo klatingai įstumti į spąstus ir nužudyti. Aš pasakiau, kad jie "tapo aukomis nepateisinamų represijų asmens kulto laikais", ir kuriems, kaip kankiniams mes dabar rengiamės patatyti paminklą Maskvoje, kad būtų "jamžintas atminimas draugų, žuvusių dėl nuožiūriškų veiksmų".

Taip, devynioliktajame suvažiavime, spalio mėnesį 1952-ais metais, paskutiniame suvažiavime, kur dar Stalinas dalyvavo, aš, kaip vienas iš artimiausių jo bendrininkų, pasistengiau prabilti į delegatus savo brošiūros dvasioje. Tada aš taip kalbėjau:

"Pergalės ir laimėjimai yra teisingos komunistų partijos politikos, lenininio - stalininio centro komiteto ir mūsų mylimo vado, mokytojo draugo Stalino išmintingų vadovavimo vaisiai... Tegyvuoją išmintingasis partijos ir liaudies vadas, įkvėpėjas ir mūsų pergalių organizatorius draugas Stalinas!"

Kaip žinote, Stalinas mirė po šešių mėnesių po tos mano kalbos. Aš būčiau atlikęs tikrą ir labai vertingą patarnavimą mūsų partijai, jei šiuos faktus apie mano paties vaidmenį as-

mens kulto nusikaltimų išplitime būčiau iškėles 22-jame suvažiavime, kadangi, kaip pranešė draugas V. Titovas, mandatų komisijos pirmininkas, 68.1% delegatų buvo įstojęs į partiją tik po tėvyninio karo. Taigi daugelis delegatų 22-jame suvažiavime, kaip ir sąjunginių respublikų, kraštų, sričių komitetų narių, yra dar jauni mūsų partijos gretose ir patyrimo.

Jums reikia žinoti viską

Tos naujos įsigalinčios jėgos mūsų partijoje turi būti išugdytos ir išauklėtos, jos turi gerai žinoti tikrąją partijos istoriją. Jaunimas yra labai svarbus ir jis turi viską žinoti. "Jaunimas nori žinoti", kaip sako amerikiniai buržuaziniai prekijai. Tai yra svarbu, kadangi, kaip sakiau 22-jame suvažiavime, "į mūsų partijos gretas jungiasi vis daugiau ir daugiau aukštai išlavintų žmonių. Dabar kas trečias partijos narys jau turi aukštąjį ar bent vidurinį išsilavinimą". Ar reikia jums priminti, kad kai 20-jo suvažiavimo metu partijos gretose buvo 7,215,505 komunistai, tai 22-jo suvažiavimo metu... komunistų skaičius jau buvo pakilęs iki 9,716,005?

Štai kas yra partijoje: "Darbininkų 40.7%, kolūkiečių 22.7%, tarnautojų 35.6% ir studentų 1%. O kas yra tie partijos nariai tarnautojai šiais laikais? Beveik du jų trečdaliai yra inžinieriai ir technikai, agronomai, zootechnikai ir kitoki specialistai". Negalima išlaikyti nežinioje tiek daug išsilavinusių žmonių.

Ir, draugai, kadangi mes visi esam harmoningos komunizmo šeimos nariai, būtų nepadoru nei man, nei partijai, jei aš dabar sustočiau tik ties ta brošiūra, kuri dabar jau turi būti saugiai palaidota. Turime eiti toliau. Aš turiu pakankamai pasitikėjimo tarybine liaudimi ir draugais mūsų broliškoje partijoje ir galvoju 1962 metais išspausdinti ir paskelbti ištisą tekstą kalbos apie Staliną, kurią aš pasakiau vasario 25 vidurnaktį 1956 metais specialioje mūsų šlovingos partijos 20-jo suvažiavimo sesijoje. Tai kalba, kurią tas amerikiečių vjurkas Allan Dulles kažkaip sučiupo ir išplatino visam pasauliui.

Tarybinė liaudis neturėtų laukti dešimtmečius, kad gautų paskaitytį mano 20-jo suvažiavimo kalbą, kaip turėjo laukti Lenino testamentą paskelbimo, kuriame Leninas įspėjo centro komitetą apie rimtas Stalino ydas. Jei taip ilgai lauksim, piktžolės klestės mūsų laukuose. Nepriimdam savo laiku dėmesin mūsų didžiojo mokytojo Lenino įsakų, mūsų partija sumokėjo brangią kainą. Kaip bolševikas, aš prisipažįstu, kad turiu prisiminti didelę kaltę dalį už tą sunkią kainą, kurią turėjo mokėti partija dėl to neleistino delsimo.

Draugai, aš matau, jūs nesitveriate neklausę: Nikita Sergejevič, kaip tu galėjai rašyti tuos liepsningus Stalino šlovinius, ir kaip tu paskui, treji metai po jo mirties, galėjai pasakyti tą kalbą 20-jam suvažiavimui, kaltindamas tą patį Staliną žmogžudybėmis, sadizmu, išsigimimu ir nežmonišku?

Matot, mes bolševikai esam kūrinybi marksistai-leninistai. Buržuaziniams ideologams visa tai atrodo padūkęs prieštaravimas. Bet mūsų pažangiausioje ir visuomeninėje ir ūkinėje santvarkoje mes turime aukščiausią kultūros standartą, tikrą civilizaciją. Kaip darbininkas, kaip buvęs angliakasy, kuris žino kas tai yra darbas, aš galiu jums pasakyti, kad mes komunistai galime daryti didžius stebuklus, jeigu liekame nepajudinamai ištikimi partijos linijai ir jos vadovybei ir ta kryptimi uoliai dirbame. Bet, kaip mūsų sena rusiška patarlė sako: "Kitas laikas, kiti paukščiai; kiti paukščiai, kitos giesmės".

Taip, draugai, patikėkit man, kad asmens kultas, arba, kaip mūsų brangieji kiniečiai sako, "prietaringas tikėjimas asmenybe", man visada buvo svetimas. Kaip sakiau gruodžio 9-tą profsąjungų 9-me suvažiavime Maskvoje: "Aš nesu laimingas,

DARBO IR GARBĖS VISEMS UŽTEKS...

Nepriklausomoje Lietuvoje kartais pasitaikydavo, kad viršaičiu būdavo išrenkamas gyventojų tarpe gerą pasitikėjimą turįs asmuo, bet neturįs užtenkamai formalus išsilavinimo. Tokiu atveju valdžia administravimo darbuose pilnu šeiminingu būdavo prityręs sekretorius. Kartais viršaitis būdavo taip mažai raštingas, kad sekretorius turėdavo parodyti ir eluotę, kurioje viršaitis turėdavo pasirašyti. Tokiu atveju sekretorius būdavo pilnas šeiminingas visų valdžiaus reikalų. Ir, dažniausia, visi reikalai būdavo vedami labai tvarkingai. Suprantama, geriau, jei pats viršaitis aktyviai vadovaudavo valdžiaus tarybai.

Panašiai atsitinka ir čia, Amerikoje, lietuvių organizaciniame gyvenime, kai į pirmininko postą yra išrenkamas asmuo, ar tai dėl stokes išsilavinimo, ar dėl iš prigimto negabumo gerai nenusimanąs, kaip organizacijos reikalus tvarkyti.

Sekant lietuviškoje spaudoje visą tą painiavą, įvykusių ryšių su lietuvių delegacijos sudarymu, susidaro įspūdis, kad ir čia ALT pirmininkui, lyg anam viršaičiui, sekretorius "parodo" kur pasirašyti, atseit, diktuoja...

Prie tų visų kaltinimų ALT sekretoriui, dėl jo diktatūrinių užmačių, nieks nepastato klausimo: Kodėl Taryba -- jos pirmininkas ar vicepirmininkas jam nepasipriešina? Kodėl pats Tarybos pirmininkas nesima vadovalti? Kodėl jis leidžia sekretoriaus diktuojamas? Nejaugi ALT pirmininkas L. Šimutis mažiau nusimano už sekretorių dr. P. Grigaitį?

Nejaugi pirmininkas, būdamas vyriausias lietuviško laikraščio redaktorius, neturėjo progos pa informuoti visuomenę apie tai, kad ALT (tegu, sakykim, kad ir dėl jo narių senatvės, gal įskaitant ir patį pirmininką) nebepajėgia pasirūpinti delegacijos sudarymu arba dėl kurių kitų priežasčių nemano jos sudaryti? Kodėl bendruomenininkai tik aplinkiniiais keliais apie tai iš jo sužinojo?

Antra vertus vėl: Kodėl bendruomenininkai, vietoj kad iškart taręsi su ALT, kuris Lietuvos laisvės reikalais rūpinosi jau tada, kada jiedar tebesisimaigstė pro Kybartus, šią, sakykime, veteraninę Amerikos lietuvių politinę organizaciją ignoruodami, betarpiškai kreipėsi Washingtonan?

Toliau, Kodėl ALT, jei vis dar tebelaukė pagal birželio prašymą delegacijos priėmimo, "susukbo" vėl prašymą pakartoti ir dr. Vileišį įskysti, kad jis nėra "lfe long" demokratas? Nejaugi ALTui (o gal tik jo sekretoriui) daugiau rūpėjo ne pats Lietuvos laisvinimo reikalas, kiek laurai?

Reikia pilnai sutikti su dr. P. Grigaičio teigimu: "Žmonėms reikia sakyti tiesą, nors ji ir būtų nemaloni."

Man, kaip eiliniui lietuviui Lietuvos laisvinimo akcijos, nors ir nestambiomis, bet kasmetinėmis aukomis rėmėjui, atrodo, kad jūs visi, tiek altininkai, tiek ir bendruomenininkai, vieno ir to paties tikslo siekiate -- Lietuvos išlaisvinimo. Darbo yra visiems užtenkamai. Būkite tikri: garbės taipgi užteks visiems, tik jos netrokškite, kol darbas dar nebabaigtas, kol mūsų tėvų žemė dar tebėra rusų vergijoje.

ANDA ŽEMAITIS, Chicago

kai mane aukština; esu laimingas, kai mano liaudis ir mano klasė — darbo žmonių klasė — yra aukštinama."

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

SVARSTYMAI ir NUOMONĖS

MŪSŲ KULTŪRINĖ APLINKA

Dvidešimto amžiaus pradžios ir ankstesnės lietuvių išeivijos karta kultūrine prasme, lygiu tikrai nepavydėtinėje būklėje. Lietuviai išeiviai atvyko be reikiamo išsilavinimo, Amerika žiūrėjo į juos tik kaip į raumenų darbo jėgą. Pačios Amerikos kultūrinis gyvenimas tuo laiku irgi buvo žemame lygyje. Tačiau mūsų emigrantai stengėsi, kiek įmanymai, naudotis Amerikos laisvėmis savo kultūriniam gyvenimui ugdyti. Jie steigė chorų, vaidinčių grupes, rengė paskaitas, organizavo parapijas, steigė laikraščius ir leido knygas. Buvusiose sąlygose ir apylinkybėse jie darė stebuklus.

Po Antrojo pasaulinio karo atvykusių tremtinių kultūrinis lygis pasirodė kitoje plotmėje. Galima drąsiai tvirtinti, kad su aukštojo mokslo išsilavinimu nuostimti lietuviai, latviai ir estų emigrantų keliolika kartų didesnis, negu bet kurios kitos emigrantų grupės, pasiekusios Jungtines Amerikos Valstybes. Nežiūrint į bendrą aukštą išsilavinimo lygį, ir nežiūrint į Amerikos liberalines pažiūras bei tikrai lygų traktavimą visų naujai atvykusių, vistiek naujieji emigrantai liko deklasuoti. Daugiausia dėl to, kad jų patyrimas negalėjo būti pritaikytas dėl kalbos nežinojimo ir kitų priežasčių.

Neskaitant mažos dalies inžinierių, gydytojų ir kitų griežtųjų mokslų specialistų, daugumai tenka užsidirbti kasdieninę duoną paprastų darbininkų eilėse. Net ir čia jie turi mažiau galimybių už tikruosius amerikiečius pasirinkti darbininko karjerą, nes mūsų naujieji ateiviai neturi techniško, amatininkiško darbininkų patyrimo. Jie taip pat buvo priversti imtis naujų darbų 20 - 30 metų vyresni, kaip kad pradeda vietiniai darbininkai.

Reikia pripažinti, kad nežiūrint šiandienai labai aukšto meninio ir kultūrinio lygio JAV-se, Tas kultūrinis gyvenimas kažkaip praeina pro šalį plačiųjų amerikiečių darbininkų masių. Aukštesnio lygio kultūrinis gyvenimas nėra nei labai prieinamas, nei ellinis Amerikos darbininkas juo yra užinteresuotas. Amerika suteikė mums, kad ir paprasčiausią darbą dirbantiems, tikrai neblogas materialines sąlygas. Būtinai gyve-

Alg. Nasvytis

nimo reikmenys mums nesudaro problemų. Tačiau dažnai nepagalvojame, kad jei nesusikurtume savo kultūrinės aplinkos, gyvenimas būtų žymiai sunkesnis ir pilkesnis. Taip pat dažnai nepagalvojame, kad šita kultūrinė aplinka mums suteikia mūsų pasižventę kultūros darbuotojai: menininkai, visuomeniniai veikėjai.

Dėl tų asmenų pasiryžimo ir nenulstamo entuziazmo, mūsų deklasuota visuomenė, savo uždaramame ratelyje, naudojasi keiliorapii aukštesne kultūrine ir visuomenine aplinka. Bet atrodo, kad mes esame linke į tą fenomeną žiūrėti iš kito taško. Kada mes einame į lietuvišką pogrįvį su menine programa, mes pareiškiame, kad einame remti mūsų menininkų. Mes esam dėkingi visiems tiems tautiečiams, kurie atsilanko ir menininkus remia.

Iš tikrųjų yra atvirkščiai. Mes gauname iš savo kultūrininkų ir menininkų didelės vertybės dovaną už nepaprastai mažą auką. Ir ne mes turime būti dėkingi atsilankantiems, bet atsilankantieji turi būti dėkingi už jiems suteiktą lietuvišką privilegiją.

Kiekvienas lietuvis ar lietuviška šeima, atokiau nuo lietuviškų kultūrinių židinių, geriau supranta, kiek pasinaudoja lietuviškos kultūros židiniais gyvena lietuviškuose centruose. Galima būtų išvardinti eilę faktų iš mūsų lietuvių, kur pusiau lietuviškai, nelietuviškosios pusės paveikti, būdami vaikais ir paaugliais, sakėsi esą ne lietuviškai. Bet vėliau, užbaigę mokyklą, pasijuto, kad neturi kultūrinio, socialinio gyvenimo. Pajuto, kad lietuviškas jaunimas turi daug intensyvesnį ir aukštesnį kultūrinį gyvenimą, negu darbininkų klasės amerikietiškas jaunimas. Ir jie greitai vėl prisiglaudė prie lietuviškos visuomenės.

Visiems aišku, kad be kultūrinio pasireiškimo, nėra tautinio gyvenimo. Apie tai mes kasdien kalbame, tam tikslui kuriam bendrines organizacijas ir t.t. Bet reikia pabrėžti nepaprastai didelę kultūrinio lygio

reikšmę mūsų išsilaikymui šiame krašte. Jei mes sugebėsime savo kultūrą ir visuomeniškumą išlaikyti aukščiau, negu mus apsupanti aplinkuma, mes automatiškai liksime lietuviškai. Žinoma, čia reikia atitinkamai suprasti lygio sąvoką. Būdamas mažą grupę vien tik pagal skaičiaus dėsnį, mes negalime turėti daug aukščiausio lygio muzikų, artistų, rašytojų ir t.t. Bet galime savo tarpe kartu išgyventi ir įvertinti kultūrinis, meninius atsiekimus absoliutiniu mastu ne žemo mūsų menininkų ir kultūrininkų lygio.

Visai kas kita yra išgyventi pažįstamų ir draugų tarpe ne menko lygio koncerto, pasidalinti įspūdžiais po to koncerto, negu nueiti į aukščiausios pasaulinės klasės menininko koncertą, sumokėti aukštą kainą už bilietą, po koncerto paploti ir tyliai išslinkti iš nepažįstamų žmonių grupės.

Tokios mintys kyla Čiurlionio ansamblio ir šv. Jurgio parapijos choro pagerbime, suruoštamame Clevelando Bendruomenės pirmosios apylinkės. Jeigu reikia atitinkamų pastangų ir sugebėjimų mūsų deklasuotoje visuomenėje išlaikyti kultūrinį lygį, kiek kartų daugiau reikia tų pastangų ir pasiryžimo mūsų menininkui - kultūrininkui, kuris 99 atvejais iš 100, užsidirba kasdieninę duoną ne iš savo meninės - kultūrinės profesijos.

Mūsų kultūrininkai dirba iš vidujinio nusiteikimo. Tačiau nieko nėra lengviau, kaip įvertinti ir išreikšti padėką. Iš kitos pusės, be įvertinimo ir pripažinimo klimato, kažin kaip ilgai užteks vidujinio pasiryžimo. Tačiau padėką ir pripažinimą irgi yra lazda su dviem galais. Įvertinimas turi būti tam tikrame ryšyje su nuopelnais ir kokybe.

Vienodai girdami aukštos ir žemos klasės kultūrinis pasireiškimas, padarytumėm didelę žalą kultūriniam progresui. Kitaip tariant, aukštos kokybės kritika yra viena iš pagrindinių sąlygų kultūriniam gyvenimui puoselėti. Deja, kritika yra viena iš silpniausių mūsų kultūrinio gyvenimo sričių. Kartais susidaro įspūdis, kad mes dažnai blogos kokybės meninius pasirodymus giriame iš pasigailėjimo, o dar dažniau, tikrai vertingus pasirodymus neigiame ir peikiame, dėl gerai žinomo lietuviško pavydo. Mūsų spaudai tektų atkreipti didelį dėmesį į meno ir parengimų kritikos tobulinimą. Labai dažnai parengimai iš viso nėra atžymimi. Kartais menininkai susilaukia dėmesio tik todėl, kad paprašo savo draugų parašyti, kurie tokiomis atvejais neatsakingai išgiria. Arba atsirada priešių, kurie neatsakingai išpeikia. Vienas iš pirmųjų žygių turėtų būti sąrašų sudarymas tokių asmenų, kuriems gali būti patikėtas kritikų rašymas.

Antra labai svarbi sritis mūsų parengimų pasireiškimo yra jų išvairinimas. Būtent, geresnės, didesnės salės, geresnė miesto dalyse, ir t.t. Šis faktorius yra ne tiek svarbus subrendusiems ir sąmaningiems lietuviams, kurie jau laimingai būdami savo aplinkoje. Jiems nesvarbu, kur lietuviškas parengimas bus vykdytas. Kitaip žiūri priauganti karta, kurie veržiasi iš žemesnės jų tėvų gyvenimo sąlygų aplinkos, į geresnę.

Pastebėta, kad jaunimo didesnis nuostimtis dalyvauja tuose pobūvimuose, kurie vyksta geresnėje aplinkoje. Deja, mums tenka dažniausiai naudotis lietuvių namais ir salėmis, kurie buvo pastatyti ir įgyti prieš kelias dešimt metų mūsų ateivių gyvenvietėse. Tos gyvenvietės dabar dažniausiai jau yra smunkančiuose miesto rajonuose. Tai yra labai svarbi problema, rei-

PASTABOS DĖL LIETUVIŲ FONDO

S. LAZDINIS

tuos pačius LF chartos tikslus vykdančiam.

Tokios teisinės struktūros Amerikos labdaros institucijų tarpe, kurių yra apie 100,000 neteko užtikti. Jei LF bus inkorporuotas, gaus charity status, bus toje didelėje šeimoje unikumas. Niekur, taip pat, neteko užtikti ir pareigą, pareikšti dėl tos naujos, lietuvių išeivijos institucijos savo nuomonę.

Kada nauja institucija eina į gyvenimą, statomas klausimas: ar ji pasiseks, ar bus pasiekta ko norima? Į tą klausimą mėginsime atsakyti šio straipsnio pabaigoje, susipažinę ir išnagrinę Lietuvos Fondo statuto paskirus paragrafus. Iš jų mėginsime surasti tikruosius autorių tikslus ir priemones, kurias jie nori panaudoti savo planus įgyvendinti.

BENDROS PASTABOS

Lietuvių Fondo organizatoriai būtinai nori į įterpti į Amerikos labdaros teises formas. U. S. Internal Revenue Code paragrafas 501 (c) 3 statute kartojamas net tris kartus. Kelis kartus pabrėžiama, kad LF nedalyvauja minimojų įstatymo neleidžiamoj veikloj. LF Taryba įpareigojama "Skirstymo komisijos rekomendacijų teisėtumą" tikrinti, ar planuojami išmokėjimai nesi-priešina minimam įstatymui.

Kadangi L. Bendruomenės Taryba slapto balsavimu nutarė LF statutą priimti, patinka kam ar nepatinka, mes turėsime Amerikoje naują lietuvių labdarų instituciją.

Amerikos labdarų institucijos dalinamos į dvi rūšis. Pirmoji, labiausiai paplitusi, yra t. v. Charity Trust Funds. Tie labdarų fondai dažniausiai yra sudaromi testamentiniais turto paskyrimais, testatoriaus numatyta gerą darbą dirbti. Čia dažniausiai sumos yra aiškiai nusakytos ir pastovios, jų naudojimas, įstatymų ribose ir teismų priežiūroje, vyksta testatoriaus valios rėmuose. Jiems valdyti, paprastai pats testatoriaus paskiria pirmuosius patikėtinus (trustees), o jei jis to nepadarė, tą pareigą atlieka teismas, kuris ir prižiūri tolimesnį trusto valdymą. Charity trust fondai gali būti sudaromi ir iš visuomenės aukų bet jų valdymas yra panašus į testamentinių trustus.

Antroji Amerikos labdaros rūšis, tai labdarų organizacijų, -- Charity Organizations. Tos organizacijos, dažniausiai jokių pastovių kapitalų ar pajamų neturi. Jos renka pinigų ar kitas gėrybes iš tų, kurie jas turi ir dalina tiems, kurie jų stokoja. Tokio tipo organizacija yra mūsų Balfas.

Lietuvių Fondas abi šias amerikietiškas labdaros organizacines formas stengiasi apjungti. Pagal statutą, LF turi narius, kurie renka vykdomuosius organus, taigi yra labdaros organizacija. (Charity trustai narių neturi). O tai organizacijai, 33 ir 35 straipsnių nusakyta tvarka susilikvidavus, ji pereina į Charity Trust Fund rėmus ir toliau veikia minimo Internal Revenue Code paragrafo ribose.

kalaujanti iš lietuviškų organizacijų didelio dėmesio.

Kai mes kalbame apie mūsų kultūrinį gyvenimą ir jo puoselėjimą, dažniausiai rišame visų problemų sprendimą su materialinėmis aukomis. Šalia materialinės paramos mūsų kultūrinis parengimas, mūsų menininkams ir kūrėjams, yra ir kitų faktorių, kurie gali padėti mūsų kultūrai klestėti. Tai yra mūsų gyvenimo filosofija, mūsų pažiūra ir mūsų pastangos analizuoti mūsų kultūrinio gyvenimo mechanizmą.

Norėčiau, kad mano šios kelios mintys sukeltų eilę tolimesnių straipsnių, ypatinai apie mūsų scenos meną ir mūsų teatrą. Be abejo, teatras yra viena iš populiariausių meno sričių. Gaila, kad be keleto gerai pradėtų, bet sustojusių bandymų, mes esame toje srityje apvertkinoje padėtyje.

jami į antrą amerikietišką labdaros tikslų grupę, būtent į "advancement of education". Tokių tikslų organizacijos, kaip taisyklė, lengvai gauna charity statusą.

Neaiškumų kelia gale tikslų sakinio nesklaidžiai prijungti du žodžiai: "lietuvių global". Žodis "lietuvių" reiktų suprasti, kaip sąvoką, liečiančią visus lietuvius, o ne kokią jų dalį. O žodis "global" teisinis žodyne vartojama mažamečių, senelių ir įvairių ligonių priežiūrai išreikšti. Kaip taisyklė, ką nors globoti gali tik gyvas asmuo, o ne institucija. Kaip gali tad LF globoti lietuvius?

Šiek tiek šviesos duoda Dr. Razmos ir B. Babrausko pasirašytas atsisakymas: "Lietuvių Fondas laukia jūsų". Ten sakoma, kad LF rūpintis "globa" vargan patekusių didžiai reikšmingų ir nusipelnusių mūsų tautos veikėjų ir mokslininkų...

Jei apie tokią globą čia reikalaus eina, tai pirmiausiai ji ne vietoj, nes tai jau kita šalpos kategorija (relief of poverty), o fondo pagrindinis uždavinys yra padėti lietuvių kultūrai. Antra, dėl to priedo, visas fondas gali netekti charity statuso. Didžiai nusipelnę ir reikšmingi veikėjai yra per siaura žmonių grupė, kad galėtų būti charity objektu (charity is public). Pagaliau kas žymus ir kas mažiau žymus, irgi sunku nustatyti. Yra Aukšč. Teismo sprendimas, panaikinęs panašioms tikslams sudarytą trustą.

Labdaros fondų tikslai artimai jungiasi su kita labdaros sąvoka: beneficiaries. Tai tie asmenys, kuriems labdara yra skiriama, kurie jos vaisiais naudojasi. (A charitable trust is a gift for the benefit of persons). Pro švietimą, mokslą ir kultūrą reikia žiūrėti tikrai labdaros objektą - žmogų, kuris tomis gėrybėmis naudosis. Labdaros organizacija turi juos gauti tiksliai apibrėžti articles of incorporation ir taip pat savo statute.

Todėl, gali kilti abejonių ar LF numato remti bendrą lietuvių švietimą, t.y. ir tokių dalykų, kurie dėstomi nemokamai viešose Amerikos mokyklose, ar tik lietuviškosios kultūros, kaip lietuvių kalba, Lietuvos istorija geografija. Dar daugiau gali kilti abejonių dėl žodžio "lietuvių mokslas". Ar LF mano remti lietuvių dirbančių bet kokiose mokslo šakose, ar jis remia tik dirbančius lietuviškosios srityje. Taip pat neaišku, ar svetimtėčiai, norį dirbti lietuviškosios srityje, gali tikėtis irgi LF paramos. Jei būtų pridėta po porą žodžių prie tikslų apibrėžimo, tai tų neaiškumų būtų išvengta.

Mokslas, kultūra, švietimas rišasi su spausdintu žodžiu, su knyga. O dėl knygų, viename Teismo sprendime skaitome: The court will examine the book, and if its objects be charitable in the legal sense it will give effect to the trust as a good charity, but if its object be political it will refuse to enforce the trust... "Taigi, jei LF planuoja leisti knygas, jos pereis per teismų cenzūrą, o rezultatai priklausys nuo geros valios teisėjo, kuris tą knygą skaitys. LF organizatoriai turėtų tai neužmiršti.

(Kitą kartą apie Fondo kapitula-
lą)

FONDO TIKSLAI

Labdaros organizacijos tikslai yra jos pagrindas. Tikslai nusako organizacijos veikimo turinį, apimtį ir kryptį. Pagal tikslus sprendžiamas organizacijos inkorporavimas ir charity statuso suteikimas. Todėl jis turi būti aiškiai ir gerai suformuluoti, kad paskiau nekiltų abejonių, kaip juos vykdyti.

Pagal statutą, LF veikia "lietuvių švietimui, mokslui, kultūrai remti, skatinti bei ugdyti ir lietuvių global". Redakcija per trumpa, vedanti į neaiškumus. Pavartoti paskiri žodžiai, kurių interpretacija, gali būti nevienoda.

Amerikos labdaros institucijos dalinamos į keturias grupes: 1. Relief of poverty, 2. Advancement of education, 3. Advancement of religion ir 4. Other purposes beneficial to the community, not falling under any of the precedin heads.

Lietuvių Fondo tikslai rikiuo-

GREETINGS and BEST WISHES

JUDGE

JOHN J.
McMAHON

COMMON PLEAS COURT

GREETINGS and BEST WISHES

WILSON and CO.
INSURANCE

ALL KINDS OF INSURANCE

11800 Shaker Blvd.

Call WY 1-5800

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

KETVIRTOJI KAZIUKO MUGĖ CHICAGOJE

Lauke šiaurys, nešioja sniego gniūžtas, ledo kalnai dunksi po automobilio ratais, tačiau Chicago Jaunimo Centre šiandien šilta ankstyvo pavasario šventės diena -- šv. Kazimieras.

Chicago skautės ir skautai, vadovės, vadovai, tėvai ir rėmėjai sušilę laksto po visas Jaunimo Centro patalpas, kurios šiandien taip pakeitė savo veidą, kad net tėvas J. Kubilius S. J. nebežino, ar jis yra Jaunimo Centro direktorius, ar Vilniaus miesto burmistras.

Lituanicos tunto tūntininkui nėra laiko švęsti savo vardines. Kaziuko mugės atidarymas tik už keliolikos minučių. Šiais metais jis atiteko Lituanicos tuntui. O kas gi kitas, iš tiesų, pradės Kaziuko šventę, jei ne pats Kazys!

Plačiu Jaunimo Centro koridoriui tiesiasi kelias į Vilnių iš abiejų pusių apsuptas skaučių ir skautų gretų. Juo turi atvažiuoti tolimi svečiai į Kaziuko mugę.

Staiga sudunda gėrybėmis prikrauti Lietuvos ūkininko ratai, sužvengia nerimstas bėras "žirgas" ir "gaspadorius" su "gaspadine" pasipuošę tautiniais rūbais paprašo generalinį Lietuvos konsulą dr. P. Daužvaidį per-

kirpti ketvirtos Kaziuko mugės atidarymo kaspiną.

Atidarydamas Kaziuko mugę dr. P. Daužvaidis sveikina visus Kazimierus, visus Kaziuko mugės rengėjus ir svečius, dėkodamas už pastangas gyventi

Gen. konsulas Pr. P. Daužvaidis su poniu, atidaro ketvirtąją Kaziuko mugę Chicagoje. A. Gulbinsko nuotrauka

Pirmieji svečiai į Kaziuko mugę atvažiuo iš Lietuvos. Jaunieji skautai G. Plečas, S. Dailitkaitė ir T. Petkus. A. Gulbinsko nuotrauka

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokejom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

--Kam riestainių, kam saldinių! Viskas iš Vilniaus, iš Lietuvos, -- šaukė "gaspadorius" su "gaspadine" Kaziuko mugėje Chicagoje. A. Gulbinsko nuotrauka

lėkščių rankšluosčiams kabyklų. Lyg viskas tikrai būtų iš Lietuvos!

--Sakyk, brole, kas tokius karališkus rūmus varnėnams pastatė? -- stebiuosi visaip išpuoštais inkilėliais.

--Na gi mūsų tunto architektai, -- juokiasi mariokas. Kur čia suprasi tuos jūrinius. Pas juos prieš Kaziuko mugę daktarai ir kunigai architektais pavirsta, o skautukai dailidėmis, kalviais ir skulptoriais tampa.

Gretimai savo gėrybes išdėsčiusi stovi Juodkrantė. Uniformuotos jūrininkės žyposi prieš fotografus ir išdidžiai demonstruoja savo keramikos ir mozaikos darbus. Išdidžiai pūpsa pulkios lėlės, meniški kryžiai iš šiaudų, juostos ir eilė kitokių gėrybių, nors ir ne taip gausiai, kaip praeitais metais. Ūdrytės ir bebrai atskirai pasistatę paviljoną visiems sūlo "Kelionės po Lietuvą" žaidimo lentas, stal-tiesėles, dekoratyvinius paveikslus iš kriauklių, grybus ir riestainius. Akademikai skautai šiais metais į mugę neatvažiuo.

Nėra nei pereitais, metais puičius gintaro išdirbinius demonstravusio Korp! Gintaras paviljono. Tik kas metal atsilankė "karabelininkai" iš Baltijos Jūros tunto ir šioje Kaziuko mugėje triukšmingai suka laimės ratą, apsupti didelio būrio smalsuolių.

Salės geriausioje vietoje, prieš sceną visu platumu tęsiasi skaučių Kernavės dvaras. Sunku aprašyti visas jų gėrybes, kurio mis apkrauti ilgi paviljono stalai ir net visas scenos kraštas. Grakščios, greitos sesės vos spėja aptarnauti mugės lankytojus ir gėrybės tirpsta, kaip sniegas pavasaryje. Mugės svečius čia gundo kvėpianti, išraištyti raguočiai, Kaziuko širdys ir visoki rankdarbiai. Negali čia atpažinti visokių lauko smilgų, varpų ir kitokios džiiovintos augmenijos, kuri čia paversta į meniškų buketus. Kaip ir kasmet, marguliuoja gausybė Vilniaus verbų, vazų, lempų, įvairiausių medžio skulptūros, papuošimų, karolių, mezginių, juostų ir joms austi staklių. Akį traukia ir gausi loterija, atsirėmusi į lietuviško kiemo fragmentais dekoruotą sceną.

--Turbut tas stovyklos aitvaras kernavietėms prinešė tiek gėrybių, -- juokiasi viena sesių bičiulė.

--Aitvaras liko stovykloje. Mes pačios viską padarėme, -- aiškina maža kernavietė, net nemirksėdama.

Su skambiu šūkiu ir dovanėlėmis Aušros Vartų tunto paukštyčių grupė pasveikina mugę pradedančius aukštuosius svečius: Gen. Lietuvos konsulą dr. P. Daužvaidį su poniu, Seserijos VS O. Zailskienę. Brolijos VS E. Vilką, Vidurio rajono vadą, vadeivą bei kitus pareigūnus.

Aušros Vartų paviljonas iš tolo šviečia išdėstytais tautinėmis vėliavėlėmis, lėlėmis, drožintomis, dažytais medžio dėžutėmis, kryžiais, keramika ir Velykų margučiais. Didelės ir mažos Kaziuko širdys traukia visus lankytojus. Medžio meniškų lėkštės, rėmeliai, paduškėlės ir verbos išrikiuotos ant stalių dingsta ateinant vis naujiems ir naujiems pirkėjams. Kaip ir kasmet pelninga loterija apsupta laimės mėgintojų.

--Duokit iš karto dvidešimt traukimų, -- deda pinigą ant stalo gerai nusitekęs svečias.

Tai juokiuosi, kai nieko iš tiek nelaimėsi, -- erzina draugas.

--Man jau laimė, kad mugėje esu. Rodos taip, kaip pačiame Vilniuje anais laikais, -- susijaudinęs dėsto vyresnės kartos atstovas ir kelia skautus į padanges už tokį grandiozinį parengimą Chicago lietuviams.

Visa salė užima lyg bičių avilys. Lankytojai būriais plaukia vieni paskui kitus ir nešasi visokius Kaziuko mugės suvenyrus. Svečių negali sutalpinti ir užkandinės. Vienoje klasėje lėlių teatrą. Spektaklių pradžia nurodyta ant durų ir niekam nevalia įeiti seanso viduryje. Lituanicos tunto kavinė visus traukia savo paslaptina mėlyna šviesa. Kernavietės svečius vilioja į pilies kuorą, tačiau tiems, kurių silpnesnės kojos, -- pirmame aukšte patiekia daugybę visokių skanėsių savo kavinėje ir užkandinėje.

Apatinėje Jaunimo Centro salėje kvėpia dešros su kopūstais, kugeliai, balandėliai, viščiukai ir

svečiams per usą bėga lietuviška gira. Tai tuntų valgyklos su karštais pietumis vos spėja aptarnauti lankytojus. Pagaliau ir aš surandu laisvą vietą prie stalo.

--Kaldūnus, prašau, -- kreipiuosi į svečius aptarnaujančią sesę.

--Nebėra.

--Tai prašau balandėlius.

--Jau nebeturime.

--Tai prašau kugelio su spirgučiais.

--To dar yra. Turime skanios geros! Rodos, dar tiksliai antra valanda, o mažai kas belikę. O dar virtinės svečių laukia prie kiekvienos valgyklos puošniai dekoruoti lėlių, nes čia pietų nevalgius Kaziuko mugės aplankymas nėra visai pilnas.

Ir taip pažūrėjus į vikriai svečius aptarnaujančias skaites, paukštytes ar jų mamas, į ilgus metus nepavargstančias skaučių vadoves, skautų vadovus ir lyg gyvsidabrį judantį skautišką jaunimą, Chicagoje skaičiuojamą šimtais, pasidaro aišku, kodėl plačioji lietuvių visuomenė taip myli mūsų skautišką jaunimą.

Br. J.

Dvi jūrų skautės prie Juodkrantės paviljono.

A. Gulbinsko nuotrauka

Gausus chigagiečių būrys bando laimę prie Kernavės paviljono.

A. Gulbinsko nuotrauka

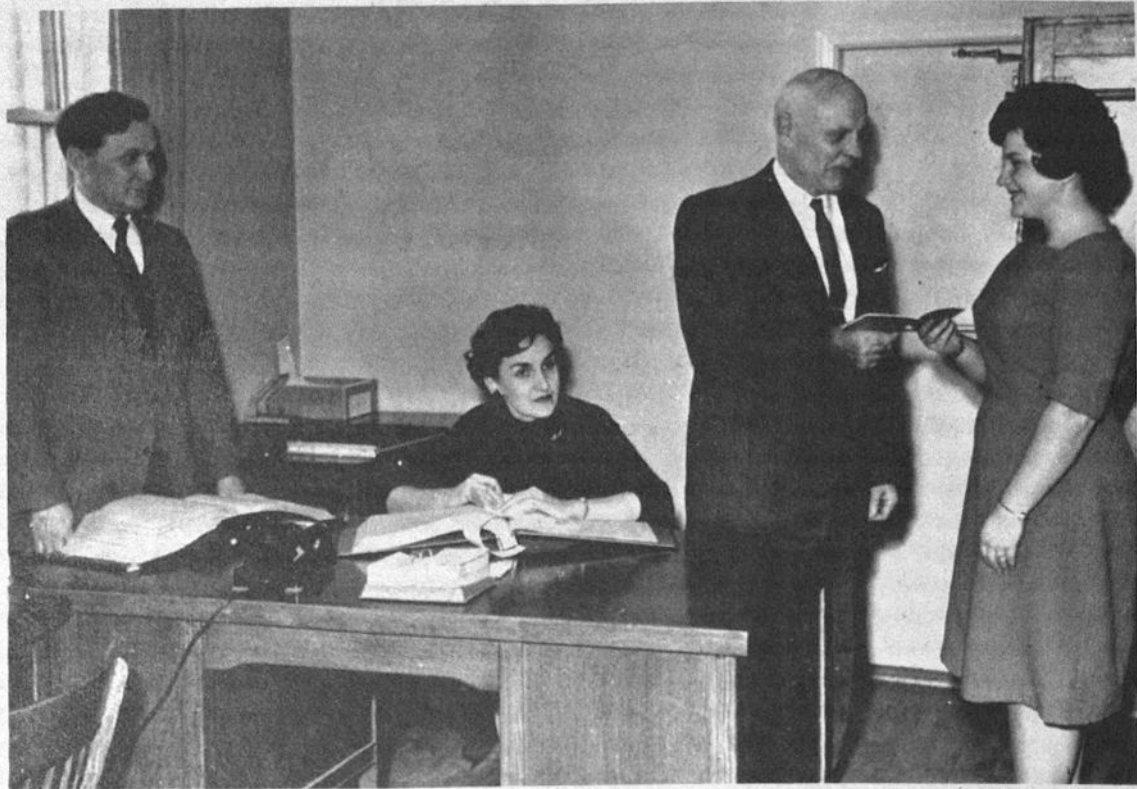
Dvi jūrų skautės prie Juodkrantės paviljono. A. Gulbinsko nuotrauka

Gausus chigagiečių būrys bando laimę prie Kernavės paviljono. A. Gulbinsko nuotrauka

Kaziuko mugės Chicagoje pasisiekimas buvo didelis. Retai kada tiek chigagiečių suplaukia į vieną vietą. V. Račkausko nuotrauka

Lietuvių kooperatyvo Parama vedėjas P. Šernas įteikia Nijolei Ščepanavičiūtei -- 2000-tąją nario knygelę. Kairėje Paramos tarnautojai A. Statulevičius ir D. Kazlauskienė.

TORONTO 'PARAMOS' METINIS SUSIRINKIMAS

Vasario 25 d. Prisikėlimo parapijos salėje įvyko lietuvių bankelio "Parama" visuotinis metinis susirinkimas. Šį kartą susirinkimas buvo vienas iki šiol iš gausiausių, nes užsiregistravo ir dalyvavo 340 narių. Išvykus iš Toronto "Paramos" pirmininkui V. Meilui, susirinkimą atidarė ir jį vedė vicepirmininkas J. Strazdas.

Atsistojimui ir tylos minute pagerbus praeitais metais mirusius narius P. Budreiką, A. Šapoką, V. Luinį ir N. Kibrasą. Priėmus valdybos patiektą dienotvarkę, praeitų metų visuoti-

nio bei nepaprasto susirinkimų protokolus perskaito J. Matulionis. Protokolas priimami be pataisų.

Praeitų metų "Paramos" veiklos apžvalgą padaro J. Strazdas. Kiekvienais metais bankelis savo kapitalais daro didelius suolius. Jau sunku būtų surasti tautietį, kuris vis dar abejotų bankelio nepastovumu. Per praeitus apyskaitinius metus įstojo 185 nauji nariai. Indėliams didėjant, buvo susidarius didesnės atsargų sumos. Reikiamose įstaigose buvo padaryti žygiai asmenines paskolas iš 3000 pa-

didinti iki 5000 dol., o įpoteiktinės skolos iš 10 tūkstančių padidintos iki 50 tūkstančių dol. Šis paskolų sumų padidėjimas davė gerų išdavų ir žymiai sumažino turėtus laisvus kapitalus.

Valdyba kreipė dėmesį į mūsų augantį jaunimą, pirmiausia į šeštadienines pradžios mokyklos vaikučius, kur pamokų metų atskiri valdybos nariai klasėse kvietė juos taupyti centus, sutauptus nešti į bankelį ir tapti bankelio nariais. Tuo pačiu reikalu buvo kreiptasi ir į tėvus. Šis žygis davė 83 jaunus taupytojus -- narius. Nors iš apie 500 lankančių šeštadienio mokyklą tapo tik apie šeštadalis taupytojų, tačiau pradžia gera ir jų skaičius didėja.

Duodamas paskolas įvairiems reikalams, bankelis per savo 9 metų veiklą, vidutiniškai apskaičiuojant, lietuvių kešenėse paliko apie 100 tūkstančių dolerių, kurie kitu atveju būtų atitekę svetimiems.

Paliesdamas lietuvių ekonominį vystymąsi, J. Strazdas ragino lietuvius jungtis į pramonę. Esą, daugelis pradėjo nuo paprastos kalvės, o šiandien išaugo į didelę įmonę. Šiems reikalams lietuvių bankelis, esą galėtų atieti į pagalbą finansuojant įrengimų ir mašinų įsigijimą.

Išdininkas V. Užupis pavaizdavo apyskaitą už 1961 metus, smulkiau sustodamas prie kai kurių išlaidų pozicijų.

Kredito komiteto vardu platų pranešimą padarė Al. Kuolas, pavaizduodamas atskiromis pozicijomis paskolų išdavimą. Kredito komitetas turėjęs 53 po-

sėdžius. Iš 262 paskoloms gauti prašymų, dėl nepakankamų garantijų, buvo nepatenkinti tik du prašymai bendroje sumoje 600 dol. Iš viso per 1961 m. paskolų buvo paskirta 772,620 dol. sumai. Palyginus 1960 metus, 1961 metais paskolų buvo paskirta 18,4% daugiau. Hipotekinių paskolų įkeičiant nekiln. turtą, pagal 51 prašymą buvo išduota 450,200 dol. sumai, arba 59% visų kreditų.

Šių paskolų, palyginti 1960 metus, padidėjo daugiau negu 4 kartus. Ypatingai hipotekinių paskolų išdavimas pakilo, kai buvo šios rūšies kreditas padidintas iš 10,000 iki 50,000 dol. Didžiausią iki šiol hipotekinę paskolą buvo suteikta 35,000 dol. sumai.

Klasifikuojant asmenišką paskolas pagal tikslą, jos skirstėsi šitaip:

Skoloms mokėti -- 55 prašymai \$93,785.

Bizniui -- 28 prašymai \$70,655. Nekiln. turtui įsigyti 27 prašymai \$61,100.

Automobiliams įsigyti 39 prašymai \$60,170

Namų pagerinimui 31 prašymai \$12,380.

Visiems kitiems reikalams 31 prašymai \$12,380.

Priežiūros komisijos vardu L. Adomavičius, darydamas pranešimą pastebėjo, kad komisija kas mėnesį tikrino bankelio vedamas knygas bei balansus ir du kartus kasą. Visos operacijos, kada ir pateisinami dokumentai rasta pilnoje tvarkoje. Kredito komiteto leidžiamiems kreditams buvo prisilaikyta valdžios įstaigų nustatytos tvarkos. Buvo pasiūlyta valdybos patiektą apyskaitą tvirtinti. Neatsiradus esminių klausimų, apyskaitą vienbalsiai priimta.

Praeitų metų pelnas 26,607 dol. 82 ct. valdybos pasiūlymu, paskirstytas sekančiai: 1) 5% šerų dividendai 15,276 dol. 19 ct., 2) rebus už morkičius 379 dol. 57 ct. 3) garantijų fondui 7,000 dol., 4) specialiam fondui 2,452 dol. 06 ct., Toronto lietuvių šeštadieninei mokyklai 500 dol., Toronto liet. vaikų namams -- darželiui 500 dol. ir Vasario 16 d. gimnazijai 500 dol.

Pagal patiektas metines finansines apyskaitas, aktyvai 1961 metų gruodžio 31 d. buvo \$149,112,14. Iš šios sumos stambiausią poziciją sudarė asmeninės paskolos \$527,903,61 ir nekilnojamo turto paskolos penkiems metams \$381,500,00, trims metams -- \$189,587,96. Šios paskolos, kuriomis naudojasi lietuvių kredito kooperatyvo nariai sudaro apie 1100,000 dolerių sumą. Tačiau vis dar yra pinigų perteklius ir valdybai sudaro rimtų rūpesčių kaip juos naudingai įjungti į lietuvių ekonominio gyvenimo kėlimą.

Balanso pasyvo svarbiausios pozicijos yra šėrai, kurie sudaro \$ 373,471,26 ir depozitai \$1051,914,34.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

VL. VELŽIO TŪKSTANTINĖ LIETUVIŲ FONDUI

Ir baltimoriečiai jau įsijungę į tą lietuvių židinį -- Lietuvių Fondą. Štai šiomis dienomis nenuilstamas lietuviškų reikalų puoselėtojas ir veikėjas Vincas VELŽIS pasiuntė į Lietuvį Fondą sąskaitą Nr. 89463 1000 dolerių. Tai pasiryžėlis, visą savo laisvą laiką pašventęs lietuviškam darbui. Dabar, dėl nesveikatos nebegalėdamas aktyviai tame darbe dalyvauti, nors piniginiai remia tą reikalą, kuriam jis pašventė didžiąją dalį savo gyvenimo.

Atvykęs į šį kraštą prieš pirmąjį pasaulinį karą, Vincas Velžis iš pradžių darbavosi Bostone pianinų fabrike, kur jo brolis a. a. Benediktas jau anksčiau dirbo. Vėliau V. Velžis perėjo į fotografijos sritį, kurioje jam

labai gerai sekėsi. Tam darbui jis buvo pašauktas ir į JAV kariuomenę, kur vakarų fronte, Prancūzijoje, darė fronto nuotraukas iš lėktuvo. Po karo persikėlė į Baltimorę, iš pradžių tęsdamas savo seną fotografo darbą, o vėliau, nuo 1948 m. įsteigė Namų ir Paskolų B-vę. Būdamas labai darbštus ir malonaus būdo, žmonos Frances Milaševičiūtės-Velžienės, o vėliau ir sūnaus, teisininko Vinco Velžio padedamas, greit sukūrė didelę įmonę su milijonine apyvarta ir pusę milijono kapitalo. Dėl nesveikatos dabar ta įmonė likviduojama.

Nebuvo Baltimorėje lietuviškos organizacijos, kurioje V. Velžis nebūtų dirbęs, ar parėmęs. Jis buvo Lietuvai Vaduoti S-gos Baltimorės skyriaus pirmininkas, Tautinės S-gos skyriaus pirmininkas, Mindaugo ir Kęstučio D-jos, SLA kuopos, Lietuvių Salės B-vės pirmininkas ir kt. Vienu metu buvo net šešių organizacijų pirmininkas. Ilgiausia išbuvo Lietuvių Salės B-vės pirmininku, kur padarė daug pagerinimų ir stengėsi sumažinti nuo statybos užsilikusią skolą.

Būdamas tautinio nusistatymo, jis visas organizacijas vienodai gerbia ir remia. Dalyvavo daugybėje seimų, suvažiavimų ir sąskrydžių. Toks buvo jo platus ir margas lietuviško darbo keblis. Visas jo gyvenimas, kaip ir dera tauriam lietuviui, buvo pašventas lietuviams ir Lietuvai.

Š. m. balandžio 5 d. V. Velžiui sukančia 70 metų. Baltimoriečiai rengiasi tą garbingą sukaktį tinkamai paminėti.

K.P.

CHICAGOS JAUNIEJI VASARIO 16 MINĖJIME

Ruibytė per Vasario 16 minėjimą Marquette parko lituanistinė mokyklą pristačiusi programos išpildytojus.

Rūta Nainytė

Živilė Barmutė

Rasa Janušaitytė

Z. Degučio nuotraukos

Medžiotojų ir žuvalų klubo Ciceroje valdyba. Stovi iš kairės: Kazys Vabalaitis, Jonas Ardickas, Valentinas Mičiulis, pirm. Juozas Butkus, Jurgis Gešventas ir Juozas Stanaitis.

V. Račkausko nuotrauka

CICERO LIETUVIAI VALGO MEŠKIENĄ

Prieš penketą metų Cicero lietuviai suorganizavo Cicero lietuvių medžiotojų ir žuvalų klubą, į kurį priėmė tik griežtai ribotą narių skaičių. Kasmet, prieš pat užgavėnes, jie ruošia savo metinį pobūvį šv. Antano parapijos salėje.

Kovo 3 dieną, kaip ir praėjusiais metais, salė prisipildė klubo švečiais ne tik iš Cicero, Chicagos, bet ir iš tolimesnių vietovių. Visi buvo sočiai pavaišinti fazanais, stirniena ir iš Kanados atgabenta meškiena.

Suorganizuota laimėjimai. Pirmas laimėjimas -- medžioklinis šautuvas arba televizijos aparatas teko klubo svečiui iš amerikiečių tarpo. Antras radijo aparatas -- ciceriškui Orenui ir trečias -- žūkliaivimui Iran-

kiai -- Bičkui.

Patenkintų svečių tarpe buvo St. Anthony taupomosios -- skolinamosios bendrovės pirmininkas Putrimas, tos bendrovės reikalų vedėjas populiariusis Gribauskas, žymus Cicero gydytojas Kaunas. Jie visi dalyvavo su poniomis. Iš Chicagos buvo Lietuvos Nepriklausomybės Tautos skyriaus pirmininkas Kasakaitis, solistas Sprindys su ponija, balto solistas Butkus su ponija. Iš East Moline specialiai į pokylį atvykęs dr. Pareigis ir visa eilė kitų žymesnių lietuvių.

Teko nugirsti, kad daugelis norinčių į balių patekti, dėl vietų stokos negavo paragauti meškienos. Medžiotojų klubui ateityje teks paieškoti didesnės salės.

Vyt. A. Račkauskas

Medžiotojų balių dalyvavę: šv. Antano Taupomosios Bendrovės vyr. direktorius Putrimas, bendrovės reikalų vedėjas Gribauskas, Gribauskienė ir Putrimienė.

V. Račkausko nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

2515 West 69 St.

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th. 4.79
2. MARTEL 3 star Cognac 5th. 5.39
3. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th. 4.98
4. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th. 2.98
5. CANADIAN WHISKY 8 metų senumo 5th. 3.98
6. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th. 5.29
7. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th. 3.59
8. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th. 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th. 2.98
10. KIJFAFA vynas 5th. 1.75
11. BORDEAUX pranc. vynai ... 5th. .98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Clevelandiečių būrelis** — Dr. J. Vitkus su ponia, Karpiai ir Salasevičiai buvo susirinkę Dr. Tamošaičių namuose ir prisiminė clevelandiečius prietelius ir pažįstamus, kuriems siūnia linkėjimus. Tamošaičiai gyvena Hallandale, Miami priemestėje, o Vitkai — Pompano Beach, Fla.

K. S. Karpis lankėsi pas Kubos pabėgėlių vadus ir apie tai pažadėjo Dirvai parašyti.

• **Prieš kiek laiko nelaimingai gatvėje paslydęs ir nusilaužęs ranką Pilėnų tunto Tėvų komiteto pirmininkas Balys Auginas** jau trys savaitės gydomi namuose. Dar 3-4 savaites ranka turės būti gipse. Ta proga, turėdamas laiko, baigia ruošti savo naujausią eilėraščių rinkinį, kuriam ieško leidėjo.

• **Neringos Tuntui, ruošiančiam šį sekmadienį, kovo 11 d. Kaziuko mugę** talpinkauja ir Pilėnų tunto Tėvų komitetas, kuris pasiskyrė K. Lazdinienei talkinti skautėms lietuviškų tortų kepimą. P. Lazdinienei organizuoja tėvų-mamų parą šioj mugėj ta prasme, kad mamytės gali prisidėti savo keptais tortais, o tėveliai — neįymiai praverdami savo pinigines, skirdami auką ar patys dalyvaudami mugėje ir pirkdami skaučių paruoštas gerybes — valgomas ir nevalgomas.

• **Lietuvių Teisininkų Draugijos** Clevelando sk. narių susirinkimas šaukiamas š. m. kovo 11 d., 5 val. p. p. St. Lazdinio bute, 1192 East 87 St. Visi skyriaus nariai kviečiami būtinai dalyvauti.

• **Rašant apie dainavėčius** Clevelande, rinkėjui išmetus ne tą korektūrą eilutę, paskutinis sakinyvis liko nebesuprantamas Turi būti: Tat ko daugiau reikia, jei po tokių įvykių rytojaus diena būna šviesesnė, o darbų pareiga lengvesnė.

Nauja ligoninė duoda žemos kainos medicininį patarnavimą

The Cleveland Golden Age Hospital yra vienintelė šios apskrities ligoninė besispecializuojanti senesnio amžiaus žmonių medicininiu patarnavimu.

Ligoninė yra pilnai pasiruošusi gydyti įvairias ligas, įskaitant artritą, chroniškas širdies ligas, įvairias vėžio rūšis, kojų lūžius, įvairias seno amžiaus ligas, cukraus ligas ir daugelį kitų, reikalaujančių rūpestingo gydymo.

Kainos yra pilnai prieinamos senesnio amžiaus žmonių biudžetui ir jos yra tik trečdalis profesinio namų gydymo. The Golden

Age Hospital taip pat duoda žemos kainos aptarnavimą po ligų besiveikiančioms ar chroniškomis ligomis sergantiems asmenims.

Mrs. Victoria Petrovsky, The Golden Age Hospital administratorė, yra visada pasiruošusi atsakyti į jūsų klausimus. Pašaukite Mrs. Petrovsky šiandien telefonu PO 1-5660. Jūs nemokamai galite gauti knygėlę, kurioje išaiškinti visi ligoninės žemos kainos patarnavimai. Rašykite: The Golden Age Hospital, 924 East 152 St., Cleveland 10, Ohio

• **Akademikų Skautų Sąjungos** susirinkimas įvyks kovo 18 d., 5 val. vakare, Čiurlionio namuose. Visi nariai prašomi atvykti. Studentai, kurie domisi mūsų veikla, irgi kviečiami dalyvauti.

• **Clevelande neseniai atsidarė vyresnių žmonių gydymo ligoninė** — The Golden Age Hospital. Jos adresas: 924 E. 152 St. Ligoninė patarnauja susirgus višoms senesnio amžiaus žmonių ligomis. Jos skelbimas yra šiame numeryje, o reikalui esant reikia kreiptis į administratore Mrs. Petrovsky — PO 1-5660.

VIENOS ŠEIMOS NAMAS

Netoli Euclid Ave. — Colonial Hts. (prie Booth Memorial ligoninės).

5 kambariai ir visi ant vieno aukšto. Gaso pečius. 1½ automobilio garažas. Gražus aptvertas kiemas.

Tik 7 metų senumo. Prašo \$14,900. Padarykite pasiūlymą.

Galite pirkti tik su visai mažu įmokėjimu.

Turime gerų namų ir kituose rajonuose.

Taip pat turime spalvotų pirkėjų Jūsų namams Eddy Rd., St. Clair ar Arlington rajonuose.

J. ŠIRVAITIS
Wm. T. Byrne Real Estate
1535 Hayden Ave.
MU 1-6100 — įstaiga.
KE 1-4080 — home.

• **Visiems lankiusiems mane po operacijos** ligoninėje, namuose ir suteikusiems visokeriopą pagalbą mano ligoje, nuoširdžiausiai dėkoju. Antanas Jonaitis.

• **Pataisome buvusį skelbimą**, kad į Juvenile Court teisėjus kandidatuoja Jean Murrell Capers. Rinkimai įvyksta 1962 m. lapkričio 6 dieną.

BALTIC BAKERY GAMINIAI NAUJOSIOS PARAPIJOS RIBOSE

Mūsų tautiečių maloniam dėmesiui turime pranešti, kad mūsų kepyklos gaminiai Naujos parapijos ribose gaunami šiose krautuvėse:

845 E. 185 St., 19300 Shawnee Ave., 391, 445, 690 E. 200 St., 16903, 17003, 17205 Grovewood, 16812, 17914, 22363 Lake Shore Blvd. ir E. 220 ir kamps Lake Shore Blvd.

Baltic Bakery
(Baltikos kepykla) (30)

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,
lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

BEST WISHES
to All the Lithuanian People

JOHN J.
SIBISAN

CANDIDATE FOR
JUDGE

COMMON PLEAS COURT

Democratic Primary May 8, 1962

Naujai įsisteigusio skaučių Židinio Bostone narės prie Kaziuko mugės paruoštų rankdarbių. Židinio seniūnė išrinkta V. Kleininė, jos pavaduotoja Eikienė.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Tautinės Sąjungos skyrius priėmė darų planą

Kovo 3 d. savo namuose įvyko ALT S-gos Bostono skyriaus narių susirinkimas, kuriame buvo patvirtinta valdybos pristatytas šių metų darbų planas. Valdyba yra numaciusi balandžio 7 d. pakviesti V. Banaitį padaryti pranešimą apie lietuvių padėtį Lietu-

voj ir Vokietijoje. Toliau, surengti Motinos dienos minėjimą (gegužės mėn.), Joninių šventę (birželio mėn.), Tautos šventę (rugsėjo mėn.), nariams banketą, kurio metu bus sudeginta namų skolos dokumentai, nes už namus skolų daugiau nėra. Surengti Maironio minėjimą, kurio metu bus atidengtas Maironio biustas ALT S-gos namuose Bostone. Jaunimui parodyti filmą iš Vasario 16 d. gimnazijos gyvenimo ir krepšinio rungtynės — Lietuva krepšinio nugalėtojas. Surošyti Naujų metų sutikimą ir taip pat nusistovėjusia tvarka — ruošti subatvakarius.

Dabartinę ALT S-gos Bostono skyriaus valdybą sudaro: pirm. — A. Matjoška, vicepirm. — L. Čepinė, sekretorius — T. Janukėnas, išdinininkas — A. Vilėniškis, namų valdytojas — Mickūnas ir nariai Pr. Račkauskas ir V. Solovenčikas.

Kultūrinė radijo programa Laisvės Varpas, balandžio 1 d. Amerikos Lietuvių Piliečių Draugijos naujoje auditorijoje ruošia parengimą, kuriame programą atliks vietiniai jauni talentai.

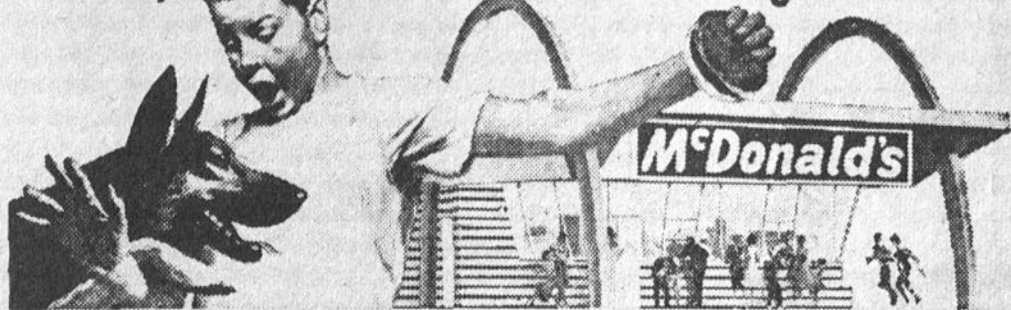
Kiekvienais metais So. Bostone kovo mėn. 17 d. įvyksta didelis Šv. Patriko ir evokacijos dienos paradas, kuriame dalyvauja įvairūs kariuomenės daliniai, veteranai ir organizacijos su savo orkestrais. Šiais metais to parado vyr. vadu paskirtas lietuvis U. S. armijos majoras E. Ketvirtis. P. Ketvirtis yra Bostono Amerikos Lietuvių Klubas pirmininkas.

Visuomenės veikėjas Ig. Vilėniškis staiga susirgo, gydomi ligoninėje. D.

Paragaukit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Not my McDonald's hamburger

Youngsters love 'em, and you will too. You'll be surprised at just how good a 15¢ Hamburger can taste. McDonald's Hamburgers are made of 100% pure beef, government inspected, and ground fresh daily. They're served piping hot and delicious on a toasted bun. Come in today, you'll get fast service, plenty of parking space, no tipping, no car hops, plus the tastiest food in town at extra thrifty prices.

the drive-in with the arches

MCDONALD'S AMAZING MENU

Pure Beef Hamburger15c
Tempting Cheeseburger19c
Triple-Thick Shakes20c
Golden French Fries10c
Thirst-Quenching Coke10c
Delightful Root Beer10c
Steaming Hot Coffee10c
Full-Flavor Orange Drink10c
Refreshing Cold Milk12c
Hot Chocolate12c

McDonald's

the drive-in with the arches

169th and LAKE SHORE BLVD.

6225 MAYFIELD ROAD EAST OF LANDER, MAYFIELD HEIGHTS

KAS IR KUR?

• Generalinis konsulas New Yorke Jonas Budrys susirgo ir paguldytas vienoje New Yorko ligoninėj.

• Inž. Eugenijus Bartkus tarnybos reikalais lankėsi New Yorke, kur dalyvaudamas konferencijose praleido apie savaitę laiko.

Ta proga E. Bartkus dalyvavo ALT S-gos posėdyje, įvykusiam kovo 1 d. V. ir S. Abraicijų bute ir padarė pranešimą iš chicagiečių veiklos bei nuotaikų ne vien Sąjungos rėmuose, bet ir bendrėse organizacijose.

• Kristinos Paprockaitės, dr. Vaclovo ir Birutės Paprockų dukros sutuoktuvės su Sigitu Novickiu įvyks š. m. birželio 3 dieną.

Kristina yra baigusi New Yorko universitetą kalbas, studijas gilinusi Heidelberge, Vokietijoje, o Sigitas gegužės mėnesį baigs architektūrą.

• Prel. M. Krupavičius Lietuvos Fondui paaukojo — \$100.00. Atsimenant, kad jis jokių nuolatinių pajamų neturi, auka didelė ir kitus skatinanti fondą remti.

NEW YORK

Pirmą kartą atvyksta J. Gaidelio choras

New Yorko skautų Tauro tuntas vietos lietuviškai visuomenei sudarė retą progą išgirsti lietuviškų dainų ir Strauso valsų gerą koncertą, pakviesdamas pirmą kartą į New Yorką, komp. J. Gaidelio vadovaujamą Bostono chorą.

Choras į New Yorką atvyksta kovo 24 d. ir koncertuos visiems gerai žinomoj Franklin K. Lane salėje, Jamaica Ave. ir Dexter Court kampas. Koncerto pradžia 7 val. Rengėjai tikisi, kad šis koncertas sutrauks visus lietuviškos dainos mėgėjus. Bilietai jau platinami skautų ir jų talkininkų.

Mūsų brangiam bičiuliui

JONUI CHMIELIAUSKUI

mirus, jo žmoną JADVYGĄ CHMIELIAUSKIE-
NĘ ir BUŽENUS širdingai užjaučia

Birutė ir Edvardas Malcanai
Ona ir Alfonsas Mikulskiai

A. A. JONUI CHMIELIAUSKUI

mirus, nuoširdžią užuojautą jo mielai žmonai JAD-
VYGAI ir dukteriai IRENAI su šeima, reiškia

Algirdas Aukštuolis
su šeima

Mūsų mielam buvusiam bendradarbiui

JONUI CHMIELIAUSKUI

mirus, reiškia jo žmonai ir dukrai gilią užuo-
jautą ir kartu liūdime

V. ir P. Ališauskai ir V. ir S. Gudai
New York

• Toronto lietuvių šv. Jono kapinių įvaziavimui projektų konkurso komisija, pirm. kun. P. Ažubalis ir nariai dail. E. Docienė ir archit. V. Kvedaras, savo posėdyje, įvykusiame 1962 m. vasario 28 d., peržiūrėjusi 25 konkursui pateiktus projektus, nutarė paskirti pirmąją premiją projektui, pasirašytam slapivardžiu "104", ir antrąją premiją projektui, pasirašytam slapivardžiu "Koplytstulpis". Atidarius laimėjusiųjų vokus paaiškėjo, kad projektas "104" yra dail. Telesforo Valiaus, o projektas "Koplytstulpis" dail. Noros Kulpavičienės.

• J. Šulaitis, iš Cicero, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• Vyt. Jonaitis, iš Toronto, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• V. Mažulevičius, iš West-
ton, Kanados, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 au-
ką.

VIRŠUJE: New Jersey lietuvių suruoštame Vasario 16 minėjime Kearny mieste dalyvavęs gubernatorius Richard J. Hughes sveikinas su adv. Galinaičiu. Prie mikrofono stovi inž. W. Dilis.

Vyt. Maželio nuotrauka

Lietuvių Moterų Tarybos New Yorko klubo narės pagerbusios savo pirmininkę Vincę Jonuškaitę - Leskaitienę (sėdi vidury su gėlių buketu), jos amžiaus jubiliejaus proga. Prieky P. Jurkaus pieštas paveikslas, kuris buvo sukaktuvininkei įteiktas kaip dovana.

Vyt. Maželio nuotrauka

CHICAGIEČIAI, IŠKLAUSYKIME LIETUVOS BŪKLĖS ĮVERTINIMĄ

Kas yra skaitęs lietuvių kultūriniam gyvenime gražią vagą išvariusį žurnalą "Santarvę" (jau kurį laiką nebeieinant), negalėjo

nepastebėti eilės plačios skalės, su didelia erudicija parašytų straipsnių, kurių autorius buvo Valteris K. Banaitis. Jo straipsniai pasižymėjo gyva mintimi, lakiu dėstymu, pririšdami skaitytoją iki pat pabaigos.

Ne vienas jau tada reiškimint, jog tikrai būtų įdomu gyvu žodžiu persimesti su šių straipsnių autoriumi. Ypač dažnai Valterio Banaičio pavardę girdėdavosi, kai santariečiai svarstydavo, ką reikia įjungti į Santaros metinių suvažiavimų programą Tabor Farmoje. Buvo tvirtai tikima, kad šių dienų neramiai jaunajai kartai jis sugebėtų pasakyti imponuojantį užangazuojantį žodį.

Valterio Banaičio gyvenvietė tačiau yra Vakarų Vokietija ir buvo sunku rasti jį pamatyti šioje Atlanto pusėje. Taip ir palikdavosi jo pavardė tik programos punktuose, kad "būtų labai puiku turėti, bet..." Santariečiai, įvertindami Valterio Banaičio įnašą lietuvių kultūriniam gyvenimui, yra išrinkę jį savo garbės filisteriu.

Šiandien tačiau, tas seniau atrodęs nenugalimas "bet", tapo nugalėtas ir Valteris Banaitis, atitrukęs trumpam laikui nuo savo tiesioginio darbo Free Europe radijo tarnyboje Muenchen, lanko visas didesniąsias Amerikos lietuvių kolonijas. Lanko jas ne savo malonumui, bet kad supažindintų su gausiomis, gerai išsijotomis žiniomis apie okupuotos Lietuvos gyvenimą.

Valterio Banaičio pranešimas nėra vien tik naujausių žinių santrauka, bet faktų analizė, kurioje yra reikšmingi ir turės įtakos į dabartinės Lietuvos gyvenimo vystymąsi. Neabejotinai pranešimas bus ir įdomia forma perduotas.

New Jersey gubernatorius Richard J. Hughes pasirašo Vasario 16 proklamaciją, dalyvaujant New Jersey lietuvių delegacijai. Prie stalo sėdi: gub. R. J. Hughes, I. Trečiokienė ir Iz. Dilienė.

Vyt. Maželio nuotrauka

HARTFORD

HARTFORDIEČIŲ RŪPESČIAI IR DŽIAUGSMAI

Praėjus Nepriklausomybės šventei, maloniau nutelkė žinia, jog nepabūgę blogo oro, hartfordiečiai sudėjo aukų gausiau, nei kitais metais.

Spaudoje, šiais metais mažiau rodėsi patarimų, kaip tą dieną švęsti. Vasario 16 reikšmė vi-

Chicago lietuvių Valteris K. Banaitis turės galimybės išgirsti kovo 10 d. (šeštadienį) 7 val. vakare Jaunimo Centre. Tai proga, kurios turėtų nepraleisti nei jauni nei vyresni lietuviškosios visuomenės nariai.

Programoje muzikinį interliudą išpildys pianistas Arvydas Vasaitis. Norintieji persimesti vienu kitu asmeniškų žodžių su Valteriu Banaičiu, galės tai padaryti tuojau po pranešimo, ruošiamoje kukloje kavutėje, apatinėje Jaunimo Namų salėje. RAIMUNDAS MIEŽELIS

suomet ta pati. Manantieji ta proga, ką nors, kaip eiliniuose parengimuose matyti ar parodyti -- tegul neskuba. Dažnai pešiojami kalbėtojai: esą, pradeda nuo kunigaikščių, ką kiekvienas žino, ir taip be tvarkos...

Suprantama, tobulybei nėra galo. Patriotinio susikauptimo diena nėra skirta retorikos menui. O tiesa, kad žymi dalis jauniosios kartos, neturėjo sąlygų, ar net nesidomi mūsų taip turiniga praeitimi. Vyresnieji, dar prisimeną, gal ne visi tikės, kad per paskutinius du dešimtmečius, mūsų istorikų atrasta archyvuose daug praeities žinių, gal nemažiau nei iki šiol, ypatin-
gai iš vėlesniųjų amžių. Pagaliau, toje šventėje negi kalbėsi apie savo klubo garbę ar Zanzibarų salas!

Žinioms apie Washingtono ke-

lionės kai kurių dalyvių užmačias ryškėjant, daugelis Hartforde mano, kad ne kada ateityje, bet galimai greičiau, tuo reikiau būtų veikiamas, šios rūšies "veikla" gali visai pakeisti mūsų tarpe surenkamų sumų skaičius.

Paskutinį vasario šešd, Vincas Krėvės vardo skautai Vyčiai Hartforde surengė jau antrąjį tokį vakarą, kuris kaip ir pirmasis, paliko gerą įspūdį. Gaila, ledu apdengti keliai trukdė svečius. Ne visi spėjo matyti programą, kurios didesnę dalį išpildė akt. V. Žukauskas.

Aktorius visuomenei pažįstamas ir vis naujas. Vieno žmogaus teatre, jis nepasirodė su sunkiomis satriomis, ar publikos mylėtu Arlekinu, bet mūsų pačių tarpo nuotykiškais, tragikomedijomis.

F.B.

ŽMOGAUS MĖNULY

dar ryt nepamatsim, bet pasiruošimas į kelionę irgi įdomu stebėti. Kelios dešimtys televizijos aparatų -- yra iš ko pasirinkti pas Gradinską 2512 W. 47th Str., Chicago, Ill.; FR 6-1998.